

Irak ile İngiltere arasında mütareke imzalandı

Iraktaki Alman tayyarelerinin bir kısmı çekildi

48 saat içinde olup bitenler

Bağdaddaki İtalyan elçisi de İrana kaçtı

Naib Abdülilâh

Kahire 31 (A.A.) — Mütareke için müzakerelere, Bağdad civarındaki Irak ası kuvvetlerinin kumandanı sübayın beyaz bayrakla İngiliz umumî karargâhına gelmesinden beri başlamıştır. Bu, Bağdad belediye reisinin İngiliz büyük elçisi nezdinde yaptığı teşebbüsü taşı (Devamı 3 üncü sayfada)

İngilterede elbiseler vesika ile verilecek

Vesika usulü bu sabahtan itibaren tatbik ediliyor

Londra 31 (A.A.) — Reuter: Bu Pazar sabahı, elbiselerin vesika usulüne tâbi tutulması plânı İngiliz halkına bildirilecektir. Bu plânın hazırlanması, bu ana kadar tamamen gizli tutulmuştu. Bu sebepten bu haber, bir sürpriz teşkil edecektir.

Vesika usulü, elbiselere, kumaşlara, ayakkabılara ve dokuma yünlerine şamilidir. Kalitesi ve fiatı her ne olursa olsun her cins esya için muayyen bir miktar vesika talep edilecektir. Erkek, kadın, çocuk (Devamı 3 üncü sayfada)

Bugün:

Türk Dili Kurumu
Umumî Kâtibine
açık mektub
YAZAN
Halid Ziya Uşaklıgil
(2 nci sayfamızda)

Yarın:

Fransız - Alman
işbirliği Amerikayı
niçin telâşlandırıyor?
YAZAN
Hasan Ali Ediz

Yeni vergiler tatbik sahasına girdi

Yeni zamlardan menfaat teminine kalkışanlar şiddetle cezalandırılacaklar

Yeni vergi zamlarını neşrediyoruz

Fevkalâde vaziyet dolayısıyla bazı vergi ve resimlere zam yapılmasına aid olan kanun dün Resmî Gazetede neşrolunmuş ve bu sabahtan itibaren mer'iyet mevkiine girmiştir.

Neşredilen kararname
Yalnız Resmî Gazetede neş-

rolunan bir kararname ile sinema, tiyatro ve konser biletlerinden alınmakta olan % 10 resmin % 20 ye çıkarılması hakkındaki kanun hükmünün tatbikine dününden itibaren başlanmıştır. Ancak sinemalar yeni zamlara göre; tarifelerini belir-

diyeye tasdik ettirmediklerinden yarına kadar zamları ceplerinden vereceklerdir.

Defterdarlık dün yeni kanunun tatbiki hususunda icab eden tedbirleri almış ve kanun inhisarlar, belediye, devlet (Arkası sayfa 7 sütun 3 te)

Giridde son harekât

Londraya göre Almanlar 12 bin kişi kaybettiler

Giridde İngiliz başkumandanı kutularının başında

Londra 31 (A.A.) — İngiliz matbuatı, halen kat'î safhasına girmiş bulunan Girid muharebesinin neticesi hakkında hayallere kapılmamaktadır.

Times gazetesi, ilk defa, Alman kayıplarının yarı resmî bir tahminini vermektedir. Almanlar, Girid harekâtında 12 bin kişi kaybetmişlerdir. Bunlardan yedi bini Girid üzerinde ölmüştür. Adaya ceman 30 bin kişi, yani paraşütçü ve plânörle nakledilmiş asker olarak iki fırka çıkmıştır. Hava yolu ile nakledilen bir fırka ve deniz yolu ile nakledilen iki hücum alayı mahvedilmiştir.

İngiliz - Yunan kayıpları, kıyas edilemeyecek derecede azdır. İn-

(Devamı 3 üncü sayfada)

Suriye bir İngiliz işgali arifesinde mi bulunuyor?

Londra kararını vermek üzere

Darlanın İngiliz Hari-ciye nazırına cevabı

Londra 31 (A.A.) — Afî: İngiliz hükümetinin derhal de-ğilse bile yakında Suriyeye karşı ne vaziyet alacağı hakkında siyasi mahfellerden hiçbir imada bulunulmamaktadır. İngiliz efkârı umumiyesini en ziyade temsil eden haf-talık Economist ve muhafazakâr Spectator siyasi mecmuaları bugün kü nüshalarında, şekilleri itibarile hafif değişiklikleri olmakla beraber süratli bir hareket tavsiye ediyorlar.

Bu mecmuaların tavsiyesi şudur: Suriyedeki anahtar mevkiinde o-

(Devamı 3 üncü sayfada)

Çok güzel bir edebî roman

Gönüllü Fahişeler

YAZAN
Nusrat Safa

«Cennetlik Günahkârlar» romanının muharriri

Genç, ihtiyar, kadın erkek okuyucuları merakla sürüklüyecek bir eser...

Yalnız aşk ve macera romanı değil, aynı zamanda bugünkü cemiyeti tahlil eden içtimai bir tetkik mahsulü

Pek yakında "Son Posta," da

Askerî vaziyet Girid muharebelerinin sonu

Bu muharebeler tayyarenin topçu vazifesini mükemmelen gördüğünü, aynı zamanda en iyi şekilde nakliye işini de yaptığını isbat etti

Girid muharebeleri bitmiş demektir. Adanın birkaç mühim noktasına birden indirilmiş olan muhtelif kesafette birkaç kuvvet grupu, takriben bir haftalık bir mücadelede sonra adadaki imparatorluk ve Yunan kuvvetlerini şaşırtmış, bozmuş, dağıtmıştır.

Girid taarruzunu müteakib yazdığımız mütaleaları hâdiseler teyid etti. Meselâ, Kandiye, Resmo gibi mühim ada merkezlerini tazyik etmek üzere indirilmiş olan kuvvetlerin temizlendiği hakkındaki Londra haberlerini ihtiyatla karşılamış olmamızın doğruluğu hâdiseler tarafından tasdik edilmiş bulunuyor. Hakikatte, Almanlar, adanın üç mühim merkezini aynı zamanda tazyik etmek ve bunlar arasındaki muvasalayı kesmek maksadile Maleme, Kandiye ve Resmo civarlarına oldukça mühim kuvvetler indirmişler, asıl köprü başı yapınak istedikleri Maleme'ye bütün ağırlıklarını vermekle beraber diğer tarafları da ihmal eylememişlerdir. Kan diyeye bir aralık girmiş olan Alman kuvvetleri, ihtimal kuvvetlerinin azlığından, ihtimal silâhlarının zayıf-

Yunan adalarından birine çıkarılan Alman kuvvetleri

lığından orada tutunamıyarak şey olmuştur. Az veya çok, İtalyanlar da adaya kuvvet indirdiler. Fakat, onlar garbden değil, şarktan ve havadan değil, denizden geldiler. Bunu yapabilmek için, İtalyanlar, ev-

layıldığına göre Resmo'da da aynı şey olmuştur. (Arkası sayfa 7 sütun 4 te)

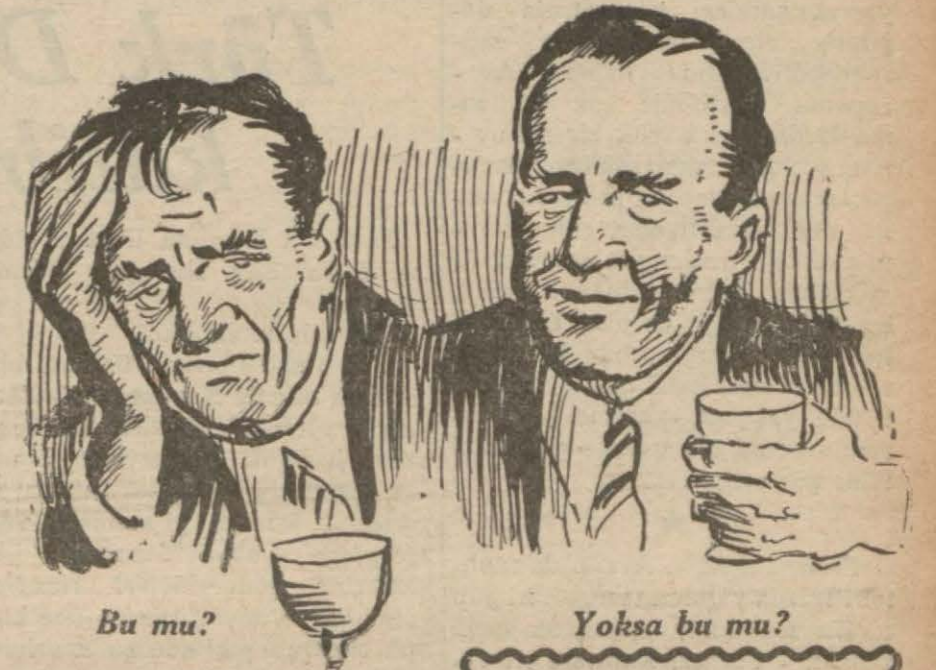
Bir memleket meselesi

İçki aleyhdarları ve içki müdafileri fikrinizi söyleyiniz

İçki menedilmeli mi?

Okuyucularımızın on beş gün zarfında gelen bütün cevabları neşrolunacak ve kıymetli zevattan mürekkebi bir heyet lehte ve aleyhte verilmiş en güzel iki cevabı seçecektir

Bu okuyuculara hatıra olarak birer gümüş kol saati hediye edeceğiz

Bu mu?

Yoksa bu mu?

Halk ne diyor?

Bu mevzu etrafında arkadaşlarımız dün her sınıf halkla konuştular ve ne düşündüklerinden yana yakıla bah-

(Devamı 2 nci sayfada)

Türkçeyi tahrib eden yabancı kelimeler

Salâhiyetli münevverler ne düşünüyor?

Büyük Millet Meclisinde Maarif bütçesi müzakere edilirken, sene lerden beri Türk kültürünü baltayan Türk dilinin gelişmesine mâni olan eski bir derd yeniden ortaya atıldı: Gün geçtikçe dilimizi istilâ eden ecnebi kelimeler meselesi. Bu mevzu etrafında söz alan Besim Atalay türkçedeki yabancı kelime-

Orhan Seyfi

Yusuf Ziya

Peyami Safa

lerin 3 bini bulduğunu söylerler. «Ya, 20 bini bulursa, o vakit Atalay türkçedeki yabancı kelime-

(Arkası sayfa 7 sütun 1 de)

Selâm sana, şanlı ordu!

Müdafaa bütçesinin Mecliste müzakeresi mü-nasebetile, Milletvekili sayın Saffet Arıkan vasi-tasile orduya selâm gönderdiler. İttifakla gönderilen bu içten gel-

YAZAN
Fercümend Ekrem Talu

ne, gönülden kopma selâmın ne büyük, ne asil bir nana ifade eylediğini hepimiz anlıyoruz. Ana yurdun içinde, onun iç-

(Devamı 2 nci sayfada)

Hergün

Yeni Fransız
Siyasetinin temel
Unsuru

Muhittin Birgen

Üç hafta içinde bütün ana kuvvetleri yere serilmiş olan Fransada yeni bir hareket var. Bu hareketi kısa şekle şü tarzda ifade edebiliriz: «Fransız milleti, gelecek Avrupada rol sahibi olmalıdır.»

Fransayı idare eden münevverler arasında, bütün ruhu bu cümlede toplanan ve gittikçe canlanan bir hareket var. Filhakika, istikbalin tarihinde dinamik bir millet olarak yaşamayı isteyen her millî camia, bugünün vukuatına lâkayd bir seyirci olarak bakamaz.

Fransa kırk milyonluk bir memleket. Bu kırk milyon için bir hayli yabancı, vatandaş unsur karışmış olduğu son zamanlarda daha vazih olarak görüldü. Bununla beraber, halis Fransız, Fransızlığın an'anelerini ruhunun gizli köşelerinde saklayan Fransız nüfusu gene kırk milyondan aşağı değildir. Bir çoğu müstemelekeler dağılmış olan bir Fransız nüfusu daha vardır ki bunlar, demokratik Fransanın mübahacı Parisinde yaşiyamadıkları için etrafa dağılmış olan insanlardan mürekkebirdir. Şu halde Avrupa'nın tarihinde çok eski zamanlardanberi büyük bir rol oynamış olan Fransız milleti, Avrupa kıtasının yabana atılır bir varlığı değildir. Bilhassa, onun varmış olduğu medeniyet seviyesi de yüksektir. Böyle olduğuna göre, bu milletin, ağır da olsa, bir mağlûbiyetten sonra, ruhan birdenbire ölüvermesi kabul değildir. Onun içinde yaşayan «yaşama» uygulusunun yeniden harekete gelmesini tabii görmeliyiz.

Fransız milleti, Avrupada muhtelif tarzda yaşama tecrübeleri yaptı. Bir zamanlar, - uzun bir tarih zamanı - Fransa, İngiltere ile rekabet etti. Bu devrin muhtelif tecelliyatı ve safhaları vardır. Bu safhalar arasında bir kere de Fransa, Avrupayı doğrudan doğruya kendi idare etmek istedi. Fransız milleti, Avrupanın kendi kılıcını, Fransız kılıcının gölgesi altında yaşamasını istemek kadar yüksek bir emel ve millî ihtiras taşımış olan bir millet devri yaşadı.

Ancak, Fransız milletin kuvvetleri bu işi görmeğe kâfi değildi. Sade milletin kuvvetlerinin kifayetsizliği değil, jeopolinin de Fransayı Avrupanın merkezine değil, garbine koymuş olduğu için, Fransa kılıcını her tarafa istediği kadar uzatamıyordu. Buna rağmen, damarlarında biraz Lâtin, biraz Gol, biraz Frank, biraz da Cermen kanı taşıyan bu karışık millet külesi ne kuvvetsiz, ne edemsiz ve ihtirassız değildi; yaşamak istedi, dövüştü, düştü, kalktı.

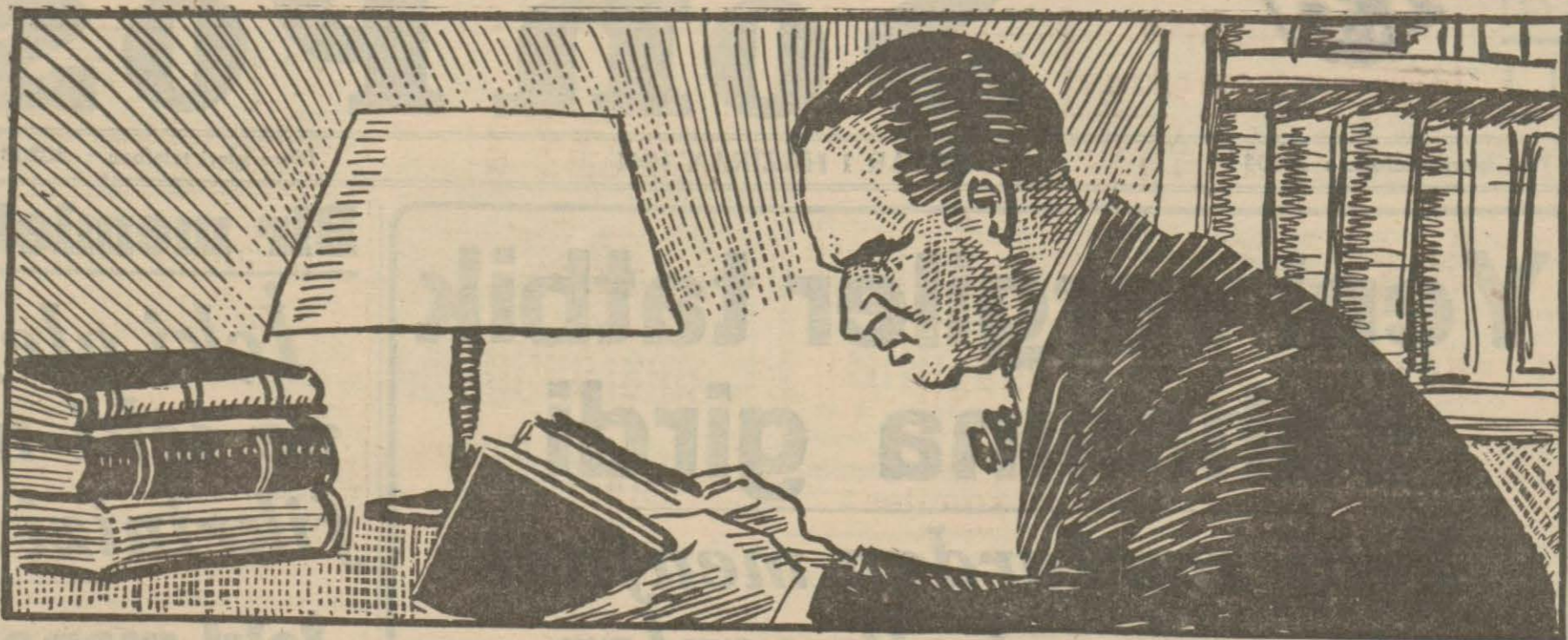
Fransa, İngiltereye karşı yürü - yemiyeceğini anladığı tarihten itibaren onun gölgesinde yaşama siyasetini tercih etti. 1815 denberi Fransa, kendisini; bu siyasete alıştırmaya çalışmış ve 1871 denberi de alıştırmıştı. Fakat, yirmi sene fasıla ile yaptığı iki tecrübe gösterdi ki İngilterenin gölgesi kendisini Cermen fırtınalarının şiddetli sığınaklarına karşı kâfi bir muhafaza kuvveti teşkil edemiyor. Bir kısım Fransızlar bunu çok utanberli görüyorlardı; daha geniş bir Fransız külesinin görmesi için de bu harbin tecrübelerinin kâfi gelmesi iktiza etmiş olacak ki, şimdi, Fransada gündün güne kuvvetlenen bir «iş birliği» hareketi göze çarpıyor.

Bu iş birliği hareketi, Fransada, Almanya ile samimî bir anlaşma siyasetini müdafaa ederken şöyle düşünüyor: «Fransa, bütün tarihini kendi hududları içinde yaşadığı; Fransızlığın en şerefli günleri, Fransız ruhunun Fransız evinde gösterdiği inkışafa aid zamanları teşkil eder. Fransa uzak memleketlerde müstemleke sevdasına düşüp tembel yaşayan bir memleket olduğu tarihtenberidir ki siyasetini İngilîz siyasetine ayar etmeğe mecbur olmuş ve bunun neticesinde de müstemlekelerini muhafaza için Fransanın harabiye uğramasını kabul etmiştir. Bun -

(Devamı 4 üncü sayfada)

Resimli Makale:

≡ Hiç eksik olmayacak arkadaş ≡

Tahsil derecelerini birer birer geçirecek bitirmiş birçok kimseler vardır ki, bir defa hayata atıldıktan sonra öğrenme devresinin tamamen bitmiş olduğu inanırlar. Ve o tarzda hareket ederler. Bu gibi insanların karşılaşacakları akıbet bildiklerini yavaş yavaş unutmaktadır.

Kafa mütemadiyen sulanmış muhtaç olan bir tarlaya benzer, okumak ve yazmak tam olarak inkıta uğradığı dakikadan itibaren kısa bir zaman içinde kurur. Gazete, mecmua ve kitab her vakit için el altında bulunmalıdır.

İmlâ kılavuzu

Türk Dili Kurumu umumî kâtibine açık mektub

Türk Dil Kurumu Umumi Kâtibî Sayın Bay İbrahim Necmi Dilmene;

Pek aziz muhibim:
Yeni imlâ kılavuzu üzerine bir ön tasar namile Kurum tarafından tanzim olunan risaleden bir nüshasını bana da göndererek buna dair fikirlerimi istizaç buyuru - yorsunuz. Bu risaleyi alanların ve recekleri cevapları Haziranın ilk günlerinde göndermeleri ricasına vukua gelen davet üzerine size bir açık mektub şeklinde şu satırları yazmağa şıtab ediyorum:

İmlâ, dil ve yapılacak kaide kitabı hakkında «Son Posta» da ilk önce yedi, daha sonra on yedi - uzun makale ile düşüncelerimi etrafıca yazmışım. Siz ki edebiyat ve lisan sahasında uzun zaman danberi derin tettebülere ve zengin tetkik sermayesile tanınmış bir üstadınız, fıtraten mütehalik olduğunuz faaliyetin ve hakında gösterdiğiniz tevaccühün saikasıle bunları okumak zahmetinden nefsinizi alıkoymazdınız; nitekim kılavuzda düşüncelerimden birakçına dair mütalea beyan etmek suretile bunu gösteriyorsunuz.

Ben sizin tebahhur derecesine varan lisan kudretinize ve pek takdîrkâr ve hakkında taşıdığınız dostluk duygularına karşı minnettar olduğumdan sükût ile mukabele edemedim, onun içindir ki bu satırları yazmağa lüzum gördüm; fakat evvelce yazılmış düşüncelere ilâve olunabilecek mahiyette bir yazı sebebi görmedim. Mademki evvelkileri okumak lütfunda bulundunuz, aynı şeyleri tekrardan içtinab ederek yalnız birkaç noktayı imal ile tesbit etmeğe karar verdim:

1 — Bundan evvel «Merduî harf» namile intişar eden makalede q (ke) harfi hakkındaki düşüncemde ısrar ediyordum. Bu makaleyi de görmüş olacaksınız.

2 — Şu açık mektubu takip edecek olan bir makalede de yabancı dillerden alınan kelimelerin telâffuzunu ve bunun neticesile imlâsını değiştirmek yoluna girilmesine itirazlarımı tekrar edeceğim, bunu da mütalea buyuracağınızda eminim.

3 — Burada yalnız birkaç noktada tevakküfa iktifa etmekteyim:

Kılavuz pek müdekkik bir görüşle yazılmış, fakat fazlaca uzun ve karışık buldum. Eğer, bu icmal ve teksif edilmeksizin mekteb talebesine bir rehber olarak verilecek onları şerh edecek ve yeni yazı imlâsını eskisi kadar müşkül çapraşık ve dolayık bir hale getirmiş göstermektedir, diyorum. Erbabı tarafından alınacak cevaplar münderecatında tadilat yapılsa bunlarla beraber Kılavuzda verilmiş olan son şekli pek derli toplu ve kısa kaideler tarzında mülah-

YAZAN

Halid Ziya
Uşaklıgil

has olmalıdır ki çocukların ve onlarla beraber herkesin elinde vazih bir rehber olsun.

4 — Kılavuzun birçok aksamını kendi görüşlerimle üzerlerinde durulacak kadar ihtilâfı calib bulmadım. Misal olarak bunlardan ikisini işaret edeyim:

(a) Has adlarını, eklerinden bir ' işaretile ayırmak usulü ihtiyar ediliyor. Ben bu ' işaretini bir durak makamında telâkki ederek bu adları, fakat yalnız yabancılar - işaretile ayırmak cihetini tercih ediyordum. Ayrılın da nasıl olursa olsun, ancak ' işaretini eski hemze ve ay'nin yerine kaim olarak kabul ettiğimden ona iki çemiş vazife verilmemesi fikrinde devam etmekteyim. Hele yerli adlarda bunları eklerinden ayırmağa hiç lüzum görmüyordum:

Chuchille doğru, fakat Ahmede yazmak bana daha muvafık görünüyordu.

(b) Başlı başına bir manayı müfid olmayan ve lâhika kabildinden olan me, ma, mi, mı edatlarını birleştirilerek kelimelerle beraber yazmak daha doğru olur zannıdayım: Gelmedimi yazmalı, gelmedi mi diye ayrı ayrı yazmamalıydım. Buna mukabil kendi kendisine manası olanları ayırmalı, bugün değil bu gün yazmalı.

İSTER INAN, İSTER INANMA!

Avrupa gazetesi memleketimizde «adîrat» arasına girdi. Hem güç, hem geç geliyor, geldiği zaman da hükmü geç - miş oluyor. Bununla beraber gene faydasız değildir. Nasıl düşündüklerini ve nasıl yazdıklarını öğreniyoruz. Hele bitrafların ne derece ihtiyatla hareket etmekte olduklarını görüyoruz. Görüp öğrendiklerimiz bundan ibaret de değil:

Elimize son geçen bir İsviçre gazetesinde yanyana iki muhabir mektubu gözümüze listi. Birincisi Londradan yazılmış, Londra halkının nasıl yılmaz bir metanetle ayakta durduğunu anlatıyor, milî müdafaa genç kızın, genç kadının gördüğü vazifeler hakkında tafsilat veriyor, sonra yaşlı meselelerine geçiyor İkinci mektub Berlindendir. Almanlar İsviçre gazetecilerini çağırarak ev-

5 — b. c. d harflerinin şu ve bu takdîrde seslerini değiştirmeleri usulüne muhalif olduğuma dair uzun tafsilat vermişim. Bunları tekrardan içtinab edeceğim. Yalnız kendimden bahsetmek cür'etinde bulunursam, ki bunda azim bir ekseriyetle beraber olduğumdan eminim, hiçbir zaman cevap, hitap, sebep, demedim. Cevap, hitap, sebep dedim. Yalnız bu b harfi gelip, görüp fiillerinde sarahaten b değil p dir.

Hele c nin arabca, farsçada olduğu gibi türkçede de c kal - dığında şüphe etmiyorum. türkce, türkçe değildir. Dikkat ettim, kılavuzda hep bu kelimeye c, ç ve çevrilmiş, zannetmiyorum ki Kurum heyeti öyle telâffuz etsin.

d harfine gelince, galiba üstad İsmail Habîb de fikrime iştirak ediyor, bu harfin t ye çevrilmesine hiç muvafık nazarile bakmıyorum.

Kendi itikadımca dilini doğru telâffuz eden bir adam olduğundan [insan ne kadar tevazu'a münhemik olursa olsun, gene gurunandan bir neze saklamış oluyor] hiçbir vakit gelecektir. demedim gelecektir dedim, bugün hâlâ d yi t okumak ve öyle yazmak için nefsimi cebrediyorum, mümkün olmuyor. Bunda da, t telâffuz edenlerden fazla d ye sadık kalanlar bulunduğuna itikad ediyorum.

Şu birkaç noktadan sonra, ki teferruat kabildendir, bir esasa temas etmek lüzumunu hissediyorum: (Arkası sayfa 8 sütun 3 te)

velâ Almanya içinde, sonra Atınaya kadar bütün Balkan topraklarında bir inceleme seyahati tertib etmişler.

Gazeteci gördüklerini anlatıyor, işe işlerine de temas ediyor, bu iki mektubu yanyana gördüğümüz zaman iki memleketin karşılıklı durumları hakkında nisbeten doğru bir muhakeme yürütebiliyoruz, elimize bir ölçü geçirmiş oluyoruz.

İsviçre gazetelerinde resmî tebliğlerle her iki memleketin resmî ajanslarının telrafları da var. Fakat bu telrafları gazetenin az evvel okuduğunuz kendi muhabirinin mektub ve telrafları sayesinde tahsil etmek imkânına artık maliksiz, hâdiselere bakarken kullandığımız gözük onların değildir, sizindir. Bu vaziyette dünya işlerini daha iyi mütalea edilmekte olduğuna biz inanıyoruz; fakat ey okuyucu! Sen

İSTER INAN,
İSTER INANMA!

İktisadî
tetkikler

ithalât ticaretimizin
vaziyeti ve tanzimi

YAZN
Fethi Çelikbaş
Siyasal Bilgiler Okulu
İktisad Doçenti

— 2 —
[İlk yazı 22 Mayıs tarihli nüshamızıdır.]

2 — İthalâtımızı terki eden bel li başlı madde gruplarının son iki sene zarfındaki vaziyetini gösteren aşağıdaki cedvel gözden geçirilecek olursa, bir grup müstesna olmak üzere, 1940 yılı ithalâtının umumî bir tenakus arzettiği meydana çıkar. Filhakika ancak ağaç, kömür ve kereste faslındadır ki kıymet ve miktarca müvazi bir yükseliş kaydedilmiş, diğer bütün maddelerde ise ya kıymet ve miktar yekünlerinde aynı zamanda bir tenezzül, yehud da fiat artışından mütevellid olarak, ithal edilen emtia miktarının gerilemiş olmasına rağmen kıymet tutarında bu tezyüd tesbit edilmiştir. (*)

Bu yazının sonunda göreceğiniz celvelde münferic ithalât miktar ve kıymetlerinin ekseriyetle mütenakuz inkışafı karşısında cedvel üzerindeki tahlillerimizi iki ayrı kısımda tesbit etmeği maksadımıza daha uygun bulduk.

A: İthalâtımızın kıymeti— 1940 yılı ithalâtı, bir sene evvelki yüz on sekiz bin iki yüz kırk liradan kırk dokuz bin üç yüz yirmi altı lira noksandır. 68.923 lira olarak tahakkuk etmiştir.

Yukarıda derçettiğimiz cedvelde gösterilen başlıca maddeler ithalâtının 1940 yılı yekün kıymetleri bir sene önceki rakamlarla mukayese edilerek olursa, ancak kâğıd ve tabkati, camlar, boyalar ve kim - yevi ve tıbbî cisimler ithalâtında cüz'î bir tereffü kaydedildiği, buna mukabil mahruk ve ziyutu made niye faslında mühim bir artış vâki olduğu müşahede edilir. Halbuki diğer ihâl emtiasında muhtelif nisbetlerde tenezzüller kaydedilmiştir.

Cedvelin ilk beş maddesinin ihtiva ettiği muhtelif cins mensucat ve iplik ithalâtında vaki tenakus bilhassa mühim olmuştur. Bu kategoriyeye giren mallar ithalât yekünü 1939 senesi içinde 21.720 bin liraya baliğ olmuşken, son yıl zarfında 9.367 bin liraya düşmüştür. Aynı suretle taş, toprak ve mamulât ile deri ithalâtında da bir mislini tecavüz eden gerilemeler görülmüştür. Lâstik, kauçuk ve malulâtı ihâl kıymeti hemen hemen yarıya düşmüş şibih kaleviler nisbi bir istikrar muhafaza etmiş, fen -

(Arkası sayfa 7 sütun 5 te)

(*) Ticaret Vekâleti konjoktür ve neşriyat müdürlüğü tarafından 1940 tanberi neşredilmekte olan «Konjoktür» adlı mekuteknâ 12 numaralı nüshasında, 1940 senesinin Konjoktür vaziyeti telhis edilirken dış ticaretimize aid kısmı yalnız kıymet nazari itibara alınarak yazıldığı için, mezkûr yıl ithalâtında kaydedilen sukutun umumî olduğu kaydedildikten sonra, mayı mahruk, boyalar, kimyevi ve tıbbî maddeler ithalâtının bunda bir istisna teşkil ettiği söylenmiştir.

Selâm sana şanlı ordu!

(Baştarafı 1 inci sayfada)

dış nizamile millet namına meşgul olanlar, hududlarda gene ana yurdun bekçiliğini eden aslan erleri, sübaylar, komutanları bir gün, bir saat, bir lâhza düşüncelerinden uzak bulundurmamakları; çünkü her iki zümrenin de, vazife bakımından ayrılmış olmakla beraber inanca, amada, talihle ve kuvvette birleşik olduklarını bu selâmî teyid eylemişlerdir.

Meclis ve ordu.. Türk tarihinin yakın zamanlara aid faslını inceliyenler bu iki yüce kurumun el ve iş birliğinden doğma harikaların karşısında eşsiz bir hayranlık duyarlar. Yâr ve agyarın saygısını kazanan, dünya tarihinin en tehlikeli bu çağında el değdirmekten ihtiraz edilen bütünlüğümüzle, istiklâlîmiz o bahseylediğimiz harikalar dan beridir.

Bugün hep biliyoruz ki, tenef - füs ettiğimiz hava, eğer bu derece hür, bu merbeste emniyet verici ve gönül açıcı ise, bunu, ikisi de hal kın özünü temsil eden Millet Meclisile yiğit ordumuza borçluuz.

Ordumuz.. Mukaddes adını iftiharla andığımız, sokaklardan geçişini gururla seyrettiğimiz, menkibelerini gözlerimiz yaşararak heyecanla okuduğumuz, dinlediğimiz ve nakleyeceğimiz şanlılar şanlı ordumuz!

Her türlü fezaillile cihanda tek olan Mareşalından, yüksek kudretli komutanlarından, çelik gibi erlerine kadar seni tebcil eden sade bir değiliz. Senin adınla aşklar gururlanıyor; varlığından istikbal kocunuyor.

Ey kahraman Türk ordusu! Ey, Bana Türklüğümü, ululuğumu, kutsallığımı her an başka bir haz ile tattıran azer ordu! Gönülüm tasasız, içim rahat, kafam dinç ve dik gezebiliyorsam senin sayende dir.

Millet Meclisinden sana gelen selâm, hepsi de benim gibi duyan on sekiz milyon Türkün müsterek selâmıdır. O selâmın içinde hepsinin sonsuz minnet hislerini bulursun. O selâmda, senin, bu topraklar tecavüze uğradığı takdirde, her zamanki gibi mansur ve muzaffer olman için gönüllerimizin tâ derinliğinden kopup yükselmiş dualarımız vardır.

Sen oralarda.. Yurdun serhadinde şerefine nöbet bekliyorsun, bizi kendinden uzak sanma. Kızılı, vatana adanmış kan.. Ayla yıldızın aktı milli kudret ve kuvvetimize iman ifade eden ebedî saçağımızın altında seninle daima beraberiz.

Biz o adakta, o imanda, o sancakta ve.. gene senin içinden yetmiş, milletin makûs talihini senin mübarek elinle yenmiş, emnimizden aziz Başbuğumuzun etrafında birleşiyoruz.

Selâm sana, şanlı ordu!

Bir memleket meselesi

(Baştarafı 1 inci sayfada)

setmeleri malûm.

«Son Posta» okuyucuları, içki - nin aleyhinde ve lehinde, içki memnuiyetinin mümkün olup olmayacağı hakkında yapılan neşriyatı da elbette takip etmişlerdir. İçki menedilmeli midir? İçki menedilebilir mi? İçkinin ileri sürülen mahzurlarını önlemek mümkün mü? Bu hususta fikirler müteahid değildir.

Aşağı yukarı günün meselesi halinde dedikodusu devam eden bu mevzu bize şu fikri ilham etti: Muhittin Birgen, Halid Fahri O - zansoy ve Bîrhan Cahitten müteşekkil bir komite yaptık.

Okuyucularımıza 15 günlük bir zaman bırakıyoruz. İçkinin lehinde veya aleyhinde, zararlı olduğu, olmadığı, men'inin mümkün bulunup bulunmadığı, bundan fayda görülüp görülmediği hakkın da düşüncelerini yazacak olan okuyucularımızın cevapları teşkil ettiğimiz komite tarafından tetkik edilecektir. İster lehte, ister aleyh te olsun en kuvvetli esbabı mucibelerle, en güzel cevap veren iki okuyucumuza bir hatıra olarak birer gümüş kol saati takdim edileceğiz.

Cevaplar azami 15 gün içinde elimize geçmeli ve kâğıdın yalnız bir tarafına okunaklı olarak yazılmalı ve zarfın üstüne «Anket» kaydı ilâve olunmalıdır. Netice bir ay sonra ilân edilmiş bulunacaktır.

Telgraf, Telefon Ve Telsiz Haberleri

Makineye verilirken

Kahiredeki askeri sözcüye göre:

Giridde vaziyet vahim

Almanlar hava yolile yeniden takviye kışaati getirdiler

Avustralya harbiye nazırı da söylediği bir nutukta Girid vaziyetinin ciddi olduğunu tebarüz ettirdi

Londra, 1 (A.A.) — Dün akşam Kahirede neşredilen askeri tebliğden maada bugün Giriddeki vaziyet hakkında yeni hiçbir haber alınmamıştır.

Dün gelen haberlere nazaran; muharebeler devam etmektedir. Almanlar hava yolile yeni takviye kışaati sevketmeğe muvaffak olmuşlardır.

Kahiredeki askeri sözcü, vaziyetin ciddi ve vahim olduğunu beyan etmiştir.

Avustralya harbiye nazırının nutku Sidney, 1 (A.A.) — Avustralya harbiye nazırı Spender, dün Girid muharebesinden bahsederken; önmümüzdeki günlerin endişeli günler olmaya devam edeceğini söylemiştir.

Harbiye nazırı beyanatına devamla demiştir ki, bu mücadeletin sonu ne olursa olsun İngiliz-Yunan mukavemetinin ehemmiyeti küçültülemez. Bu mukavemet bize vakit kzaandırmakta ve düşmanı aşındırmaktadır. Başlıca hatlar kendilerini tehdit eden tehlikeden kurtulmuştur. Geçen harb esnasında dahi başlangıçta bu gibi vaziyetler hâdis olmuştur. Alman askeri tebliğleri zafer ilân ediyorlardı. Fakat sonradan Alman ordusunun muvaffakiyetleri yaşılamış ve sonunda durmuştur.

O vakit, roller değişmişti. Hücum başlıyarak, kaybedilen araziyi yeniden aldık ve düşmanı yere serdik. Girid, orta şark hatlarımızın ileri istihkâmıdır.

Ada müdafilerinin mukavemeti sayesinde, düşman Filistin, Kıbrıs ve Mısırda gayri kabili ihtihâm mâniâlar önünde bulunacaktır.

"Alman gemileri artık açık denize çıkamayacaklardır"

İngiliz bahriye birinci lordu Bismark hâdisesinin Jütland harbine benzediğini söylüyor

Londra 1 (A.A.) — Bahriye birinci lordu Aleksandr, dün vermiş olduğu nutukta Bismarkın tahririnin Jütland bahri muharebesinin yir mi beşinci yıldönümüne tesadüf ettiğini söylemiştir. Lord demiştir ki: Jütland harbinin müteakib Alman gemileri açık denize çıkıya artık cesaret edememişlerdir.

Bismarkın tahriri bu eski vaziyeti yakından ve yeniden göreceğimize bir delildir. Aleksandr; İngiliz bahriyesini medhederik fevkalâde müşkül şerait içinde bulunduğu halde Girid adasının cesur müdafilerine kıymetli yardımını esirgeme - diğini bildirmiştir.

İlk işe gemisi Amerikadan İngiltereye geldi

Londra, 1 (A.A.) — Birleşik Amerikadan İngiltereye erzak taşıyan ilk gemi bir İngiliz limanına muvasalat etmiştir.

İthalât imkânları kolaylaştırılacak..

Yeni bir koordinasyon kararı neşredildi

Ticaret Vekâleti müsteşarının reisliği altında bir "Ticari tediyeleri tanzim komitesi", teşkil edildi

Ankara, 31 (Hususi) — İthalât ve ihracat rejimine aid mevcut metinlerin tevhid ve aynı zamanda ithal imkânlarını tevsi maksadıyla yeni hükümlerin vaz'ı suretile hazırlanan bir koordinasyon kararı neşredildi. Mer'iyete kondu. Kararın esaslarını bildiriyorum:

1 — Türkiye ile ticaret ve te - diye anlaşması bulunan memleket - lerden ithalât, anlaşmalar hüküm - leri dairesinde ve ayrıca umumî mevzuatın müsaadesi nisbetinde serbesttir.

2 — Türkiye ile ticaret ve te diye anlaşması bulunmayan memleket - lerle ticari mübadeleler hususî ta - kas yolile veya beşinci madde hü - kûmleri dairesinde serbest dövizle cereyan eder.

Ticaret Vekâletine verilen salâhiyet

3 — Türkiye ile ticari mübade - lelerini müteessir edecek mahiyet - te hususî takyidler koyan veya an - laşmalarda yazılı taahhüdlerini ifa etmeyen memleketler hakkında Tic - aret Vekâleti ihracat ve ithalât ba - kımından münasib tedbirler ittiha - zına mezdur. Ticaret Vekâleti 6 ncı maddede yazılı komitenin mu - vafık mütealest üzerine lüzumlu gö - rülecek maddeler ithalâtını müte - kaddim müsaade usulüne tâbi tu - tabilir.

Hususi takas

4 — Birinci maddede yazılı memleketlerle anlaşmalar hüküm - lerine tevfiakan yapılacak hususî ta - kas muameleleri Türkiye Cümhu - riyet Merkez Bankası tarafından, ikinci maddede yazılı memleketler - le yapılacak hususî takas muame - leri Takas Limited şirketi tarafın - dan tedvir olunur. Hususî takas mu - amelelerinin esasları ve icrası su - reti Ticaret Vekâletince hazırlana - cak bir talimatname ile tayin olu - nur.

Prim

5 — Türkiye ile ticaret ve te - diye anlaşması bulunan ve bulun - mayan memleketlere ihracattan ve ticari hizmet ve muamelelerden el - de edilip Türkiye Cümhuriyet Mer - kez Bankasınca alınıp satılacak ser - best dövizlere altıncı maddede yazılı komitece tesbit edilecek nis - betler dahilinde olmak üzere Tak - as Limited şirketi tarafından prim tatbik edilebilir.

Anlaşmalarda yazılı yüzdelerle tekabül eden kısmı hariç olmak ü - zere, bu dövizler 6 ncı maddede yazılı komite tarafından anlaşma - lar hükümleri mahfuz tutularak, tes - bit edilecek esaslar dahilinde Tür - kiye ile ticaret ve te diye anlaşma - sı bulunan ve bulunmayan memle - ketlerden yapılacak ithalât ve ti - cari hizmetlerin tediyesine vesair döviz ihtiyaçlarının karşılanmasına tahsis olunur.

Teşkil edilen komite

6 — Bu kararda yazılı vazife - ler ifa etmek, takas primlerini tes - bit eylemek ve dış ticaret işlerine müteallik olarak alâkadar Vekâlet - ler tarafından istişari surette veya kâr itihazı salâhiyetile verilecek iş - leri görmek üzere Ticaret Vekâleti müsteşarının reisliği altında ve dış ticaret dairesi reisi, Maliye Vekâleti Nakid İşleri Umum Müdürü ve Türkiye Cümhuriyet Merkez Ban - kasının bir müessilinden nârek - keb bir "Ticari tediyeler tanzim

Giridde son harekât

(Baştarafı 1 inci sayfada)

gilizlerin ağır tehzatları fazla değildi. Bu sebebden, tank, top ve kamyon kayıpları bundan evvelki herhangi diğer muharebelerde - kinden daha az olmuştur.

Giriddeki İngiliz başkumandanı kışaati başında

Londra 31 (A.A.) — İngiliz har - biye nezareti, Girid başkumandanı General Freyberg hakkındaki Alman haberleri ile alâkadar ola - rak neşrettiği tebliğde şöyle de - mektedir:

General Freybergin sağ ve sal - im olduğunu ve kışaati ile birlikte bulunduğunu bildirmekle mem - nunuz.

Vaziyet fevkalâde vahim

Londra 31 (A.A.) Giridden gelen haberler ada müdafilerinin nevidane müdafaalarının karşı - laştığı her an artan müşkülâtı meydana koymaktadır.

İngilizler Suda koyunun şarkı - na çekilmek mecburiyetinde kal - mışlardır. Diğer taraftan Alman kışaati Kan'diye limanını ve tay - yare meydanını işgal etmişler ve İtalyanlar da adanın şarkında ka - raya çıkmışlardır. Artık Girid va - ziyetinin fevkalâde vahim oldu - ğuna şüphe kalmamıştır.

Alman tebliği

Berlin 31 (A.A.) — Alman or - duları başkumandanlığının tebli - ği:

Girid adasında, Alman kışaati, mağlûb edilmiş düşmanı şarka doğ ru takibe devam eylemiş ve Kan - diye civarında bulunan Alman pa - raşütçüleri ile birleşmiştir. Şark - tan ilerliyen İtalyan kışaati ile birleşme, yalnız bir zaman mese - lesidir.

Dün, Alman savaş tayyareleri teşekkülleri, bir kere daha, düş - man kışaati tahşşüdlerini ve ric'at yollarını bombardıman et -mişlerdir. Cenub sahilinde, İngiliz kışaati'nin geri kalan kısımlarının kaçmağa teşebbüs ettikleri liman -

İngilterede elbiseler vesika ile verilecek

(Baştarafı 1 inci sayfada)

herkesin seade 66 adet vesika kuponu olacaktır. Kuponların baş - kasına devri memnudur. Vesika u - sulü derhal mer'iyet mevkiine gi - recektir. Bir kadın esvabı için 11 kupon, bir erkek elbisesi için 26 kupon istenecektir. Ayakkabı için 7 kupon, çorab için 3 kupon lâ - zımdır.

Şapka ve bir miktar tali eşya ve bu arada yama için yün ve - sikaya tâbi değildir.

Vesika usulünün hedeflerinden birisi, tahliye dolayısıyla halkın yer - değiştirmeleri neticesinde eşyanın fena tevtünün önüne geçmek teş - kil etmektedir.

Vesika plânı, kullanılmış eşya - lara şamil değildir. Kadın ve erkek elbiselerine Pa Zardan evvel tes - lim edilmiş olan ve henüz teslim edilmemiş bulunan elbiseler için de kupon vermek icab edecektir.

Dört yaşından aşağı çocuk el - biseleri için vesiyaya ihtiyaç yoktur.

lara karşı, bilhassa müessir hücum lar yapılmıştır.

Girid adasının cenubunda, AL - man savaş tayyareleri, bir İngiliz deniz kuvvetleri teşekkülüne hü - cum etmişler ve bir destroyer o - derece ciddi hasara uğratmışlar - dır ki bu geminin kaybolduğuna hükümlenmiştir.

Gavdos adasının iltica etmiş o - lan İngiliz teşekküllerine hücum e - dilmiş ve bir işarett istasyonu tah - rib edilmiştir.

Şimali Afrikada, düşmanın Tob ruktan bir huruç teşebbüsü geri püskürtülmüştür. Büyük bir mü - himmat deposu topçu isabetine uğ ramış ve infilâk etmiştir.

komitesi" teşkil edilmiştir.

Muvakkat maddeler

Muvakkat madde: 1-15-1940 tarihli kararname'nin 3 üncü mad - desinde derpis edilen takas mu - melelerinden tasfiyeleri hitam bul - mış olanlar mevzuları olan it - halât veya ihracatın yapıldığı mem - leketin 2-12669 veya 2-13055 sa - yılı kararname hükümlerine tâbi ol - duğuna ihracatın ithalâtın evvel veya sonra yapıldığına ve itha - lâta ihracat arasında geçmiş olan müddete bakılmıyarak 15.6.941 tarihine kadar tasfiye olunur. Ta - kas tektik heyetleri işbu tasfiye mü amelelerini ikmal, intaç ve bun - lara müteallik dosyaları tasnif için 30 Haziran 1941 tarihine kadar va - zifelerine devam ederler.

Muvakkat madde: 2 — 1 inci muvakkat maddede yazılı olup 15. 6. 946 tarihine kadar tasfiyeleri ik - mal edilmeyen takas muameleleri bunlar haricinde kalır. Bu kararın neşri tarihinde intaç edilmemiş olan sair bilûmum takas muameleleri 6 ncı maddede yazılı komite tarafın - dan verilecek kararlar dairesinde kat'î surette tasfiye edilirler.

Tiftik mübayaası hakkında koordinasyon kararı

Ankara, 31 (Hususi) — Ticaret Vekâletinin lüzum göstereceği ah - val ve mahallerde doğrudan doğ - ruya müstahsilden bizzat veya mil - li ve resmi müessese ile anlaşı - rak tiftik mübayaası etmek ve bu suretle satın alınacak teklifleri i - cabında ihraç eylemek üzere Ti - caret Ofisine salâhiyet verilmesine dair bir koordinasyon kararı neş - redildi.

Suriye bir İngiliz işgali arifesinde mi bulunuyor?

(Baştarafı 1 inci sayfada)

lan toprakların Almanlardan ev - vel işgali.

Economist mecmuası diyor ki: İrak'taki vaziyetin ıslah edilmiş olmasına rağmen Ortışark'taki u - mumî vaziyet çok vahimdir. Çün - kü Almanlar Suriyedeki nüfuzları - nı kuvvetlendiriyorlar ve Suriye tayyare meydanları artık yalnız transit için kullanılmıyor. Rayakta, Halebe ve Tüdmürde Alman tay - yareleri vardır. Bunlar Irak'taki İn - giliz kuvvetlerine hücum etmişler - dir.

Amiral Darlan Eden'e cevap veriyor

Paris 31 (A.A.) — Ofi: Amiral Darlan, bu sabah, gaze - tecilere aşağıdaki beyanatta bulun - muştur:

28 Mayıs'ta, saat 13.15 de İn - giliz tayyareleri Tunus'da Sfax li - manı üzerinde uçmuş ve mütead - did bombalar atmıştır. Bu bomba - lar «Rabelais» vapuruna isabet et - miş ve ikisi ağır olmak üzere 12 ki - şiyi yaralamıştır.

Bu hususta, hükümet reisi ve fi - lo şefi sıfatile hissiyatını alenen bil - dirmeden evvel, bütün sarif ma - lûmatı elde etmeği İngiltereye fik - rini bildirmek için zaman bırak - mağı tercih ettim.

Londra hükümeti, B. Eden'in avazile, bu bombardımanların Sfax da bir İtalyan ticaret ve bir İtal - yan harb gemisinin bulunmasından ve Almanya ile nerede bulunursa orada çarpışmak azminden doğmuş olduğunu söyledi.

Bu iddia, esassızdır. Enternas - yonal hukuk kaidelerine göre, bir muharib devletin gemileri, 24 sa - at için bir biaraf limana iltica hak - ını daima haizdir. Nitekim, halen İspanya limanlarında, Portekiz li - manlarında ve cenubi Amerika memleketleri limanlarında Alman ve İtalyan gemileri bulunmaktadır.

Acaba niçin, İngiliz filosu ve İn - giliz hava kuvvetleri, yalnız Fran - sıya karşı, Fransız limanlarına ve gemilerine karşı bu tarzda hareket ediyor?

SİVASET ALEMİNDE

Giridden sonra ne olacak?

Yazan: Selim Ragıp Emeç

Bu harbin evvelce de işaret ettiğimiz coğrafi hususî - yetlerinden olan hızlanma ve du - raklama hâdisesinin bir defa daha tekerrürüne şahid oluyoruz. Girid harbi, artık tasfiye ve temizleme safhasına girmiştir. Ege adaların - dan en büyüğünün ve sonuncusu - nun da böylece Mihver eline geç - mesile kapanan bu yapıp, elbette ki bu halde kalamaz. Zamanın ha - reketsiz geçmesini ötedenberi ken - di lehinde görmeyen Almanya için ortada mevcut olan diğer harb meseleleriyle meşgul olma artık imkân hâsıl olabilecek demektir. Bunlar, nelerdir?

Cebelüttarik mı?

Suriye mi?

Yoksa garb çölünden Mısır ka - pılarının bir defa daha zorlanması mı?

Gerek politika üstadlarının, gerek askeri mütehassıs olarak tanı - nan zevatın gimdiye kadar muhte - lif politika ve askerlik bahisleri üzerinde ileriye sürdükleri müta - leaların hiç biri isabetli olmamış - tir.

Olgunlaşmış fikirlerin tatbik mevkiine koyulmaları hususunda gösterilen sürat siyasi alimleri daima yaya bıraktığı gibi askerlik tekniğinin akla hayret veren iler - leyişi de, son neticeyi daima yaya askerinin süngüsüne maletmek ist - iyen tâbiye üstadlarını fikren if - las ettirmiştir. Bu sebeble, bu ze - vatın müteakib harb safhaları hak - kıda serdedebilecekleri müta - lealarda kat'î bir isabet aramak beyhudedir. Hadiseleri tahmin bahsinde işe yarar ve istinad edi - lebilir muavin noktalarından mah - rum kalan insanlr, umumî cereyan - ın gidişatın yardımı ile bundan böyle olup bitecekleri pekâlâ ken - di kendilerine tayin edebilirler. Her teşebbüs, binnetice harbin hitamile alâkadar olduğuna göre ortada mevcut esas meseleyi bu harbin nasıl nihayet bulabileceği sualle ifade edebiliriz.

İngilterenin bugünden yarına Almanya'ya geniş ölçüde bir taar - zı yapmasının varid olmayacağı herkesin itirafındadır. Şu halde bundan sonraki teşebbüsün de ge - ne Almanya'dan beklenmesi zaruri oluyor.

İngiliz adalarına taarruz keyfi - yeti çok geniş çapta bir hareketi istilzam edecektir. Bundan dolayı - r ki ve o safhaya intikal etme - den Mihverin Akdeniz vaziyetini

halletmiye çalışması daha ziyade melhuzdur.

Mütemadiyen Suriyeye ve ora - dan Iraka uçan Alman tayyareleri bu hususta bir işaret sayılabilece - ği gibi Giridin zaptile bu üstün ist - ifade meselesi de dikkatten uzak tutulmaması lâzım geien mühim bir mevzudur. Girid, Mısır'a karşı olduğu kadar Suriyeye karşı da e - saslı bir merkezdir. Bu mrkezden intişar edecek değil, fakat istifade edecek olan taarruzi kuvvetlerin bundan sonra daha ziyade Suriye ve Irak istikametlerinde inkişafı hareketlere baş vurmaları bekle - nir. Garb çölü, mevsim itibarile duraklamayı emrediyor. Ona na - zaran daha müsaid olan şarki Ak - deniz kıyıları bugünün alâka ve dikkatini çeken başlıca sahalardır, denilebilir.

Selim Ragıp Emeç

Irak ile İngiltere arasında mütareke imzalandı

(Baştarafı 1 inci sayfada)

kiç etmiştir. Bağdad belediye rei - si, âsiler, İngiliz askeri kumandan - larile müzakerelere başlamayı ta - siye etmiştir.

Mütareke imzalandı

Bağdad 31 (A.A.) — Ofi: Saat 18 den itibaren mer'iyete giren bir mütareke imzalanmıştır.

Londra 31 (A.A.) — Reuter: Salâhiyetler mahfeller, İngiliz - lerle âsiler arasındaki anlaşmazlı - ğın hâlen nihayete ermiş oldu - ğu söylebileceğini tebarüz ettir - mektedir.

Naib Bağdada gidiyor

Kahire 31 (A.A.) — Irak asi - lerinin mütareke taleb etmiş olduk - ları Kahirede tevid edilmiştir.

Rasid Ali'nin firarını müteakib, 4 kişilik bir komitenin yardımıle Bağdad'ın idaresini deruhde e - tmiş olan Bağdad belediye reisi, milletin, mütareke şartları taayyün eder etmez, naib Abdülilâh'ın Bağ - dada girmesini ve Irak'a yeniden sulh ve istiklâli getirmeye üzere meşruti bir hükümet kurmasını ist - dediğini bildirmiştir.

Bağdaddaki İtalyan elçisi ve el - çilik memurları da, Rasid Ali ile birlikte İrana kaçmışlardır.

Rasid Ali İranda

Tahran 31 (A.A.) — D. N. B. İran gazeteleri, Irak başvekilî Ra - sid Ali Geylânî ile kabinesi ve şark - ında bazısının ve bir kaç Irak sü - bayının İrana gelmiş oldukları hak - ında resmî bir tebliği neşretmek - tedir.

Sabahtan Sabaha:

Dil işi aceleye gelmez!

Maarif bütçesi münasebetile yazmayı lüzumiu bulduğum muta - leaların sonuncusu dil meselesidir.

Mecliste şöyle bir müzakere geçti:

— Radyoda geçen yabancı kelimeleri saydık. Üç yüzü geçti. Bu bir alâkaya işaretir. Son zamanlarda dilimize hem de resmi kanallardan sokulmak istenen yabancı kelimeler az değildir. Bunun millî lehçeye ne derece tesir yapacağı şimdiden kestirilemez. Yal - nız tekevvün halindeki lisan katılacak yabancı kelimelere eklemek halâtaş yapıp gibi yüzde şu kadar çavdar, bu kadar buğday seklin - de bir mikyas da konamaz. Lisan bir uzviyettir. Elyafına girecek yabancı kelime eğer bünyesine elverişli ise masseder, çeker ve kay - natır. Elverişli değilse ne kadar ısrar edilirse edilsin tepir, atar. Meselâ tayyare kelimesi arabçadır diye yerine uçak kelimesini al - dık. Fakat öz türkçe olduğu halde kaynatamadık. Gemi tayyare elverişli oldu. Garb dillerinden gelen kelimeler aynı tabiat kanu - nuna bağlıdır: Bugün halk diline girmiş yüzlerce yabancı ke - lime var ki bunların öz türkçesi ni bulsak gene yerlerini değiştire - meyiz. Meselâ otomobil gibi. Bunun yerini bir öz türkçe kök veya ek ile doldurmayı kalksak gayretimiz boşa gider. Otomobil artık yerini bulmuştur. Bunun gibi yüzlerce yabancı kelime hemen birkaç yıl içinde türkçenin ana uzviyetinin içine girmiş ve kaynamıştır. Ve gene bazı yerli ve yabancı kelimeler de vardır ki okadar ısrar e - dildiği halde bir türlü kaynamak bilmiyor.

Şu halde türkçe kök ve ekler de dahil olmak üzere yabancı dil - lerden türkçeye giren, girmesi istenen ve çıkması arzu edilen keli - meler için kolculuk etmiye imkân yoktur. Lisan bir hamur halin - dedir. Yoğuruyoruz, diimize ağır, battal, biçimsiz gelenleri bırakı - yor, ulusal, münis olanları alyoruz. Bu bir istihâl devridir. Ve iş bir zaman işidir. Onun için dil meselesi heyet, meclis, akademi vesaire gibi resmi teşekküllerin tabiat kanununu haricinde kalacak kumandalarına bırakılmaz. Bekliyelim ve chil kalemler elinde duruluşu görelim!

Buhas Cahid

Şehir Haberleri

Dr. Ziya Gün Hekimler Birliğine de teberruda bulundu

Türk hekimleri yardım birliği dün mutad toplantısını yaptı. Birliğe teberruda bulunan Ziya Güne teşekkür edilmesine karar verildi

«Türk Hekimleri yardım cemiyeti» idare heyeti dün saat 14 de profesör M. Kemal Ökenin reisliğinde Etibba Odasında mutad toplantılarından birisini yapmış ve cemiyet nizamnamesine aid bazı kararlar vermiştir.

Bu meydana cemiyetin uzun yıllar devam eden fasilasız faaliyetine maddi, manevi her türlü yardımlarıyla 20 sene hizmet eden 62 azanın, meslekdaşlarının bir cemilesi olmak üzere esenlik aيداتtan muaf tutulmaları kararlaştırılmıştır.

Cemiyet yardım sandığından hekimlik mesleği namına şimdiye kadar pek büyük istifadeler temin edildiğinden varidatı, mümkün olduğu kadar artırılması için yeni azalar kaydına çalışılacak ve propaganda teşkilâtı kurulacaktır. Cemiyet Eylülde kadar tatil yapmaya karar vermiş ve azanın memleket dahilinde tetkik seyahatine çıkması meselesi görüşülmüştür.

Bir müddet evvel servetini Üniversiteye teberru ettiğini yazmış gümüş profesör Ziya Gün haber aldığımız göre, Türk hekimler birliğine de ehemmiyetli miktarda yardımda bulunmağa karar vermiştir. Cemiyet kâtibi umumi Türk hekimler birliği namına kanuni formaliteleri tesbit etmek ve kendisine teşekkür etmek üzere Cerrahpaşa hastanesine giderek Ziya Gün'ü ziyaret edecektir.

Ahmed Haşim ihtifali

Eyüb Halkevinden: Ahmed Haşim merhumun, ölümünün sekizinci yıldönümüne tesadüf eden 4.6.941 Çarşamba günü saat 15 de mezar başında hatıra taziz edilecektir.

Arzu edenlerin mezkûr günde saat 14 den itibaren Evimizi teşrifleri rica olunur.

Kadıköyünde ekmekler bozukmuş

Son günlerde Kadıköy semtindeki ekmeklerin bozuk çıktığı görülmüş, belediye alâkadarlara icab eden tefhizatı yapmıştır.

Belediye dün buzu kendisi dağıttı

Buz müteahhidi dün kadar faaliyete geçmediği ve sıcaklar da birdenbire bastırıldığı için belediye dün müteahhidi aramıştır. Belediye derhal buz satışına başlamasını müteahhidi bildirmiş, dün çok sıcak olduğundan buz satışını belediye bizzat yapmıştır. Müteahhid icab eden teminatı belediyeye yatırmıştır. Yarından itibaren şehir her tarafında buz tevziatına başlanacaktır.

İşe umum müdürü şehrimizde

İşe Müsteşarlığı, İşe Umum Müdürü Faruk Sünter dün Ankaradan şehrimize gelmiştir. Faruk Sünter dün bir müddet Ticaret Müdürlüğünde ve Ticaret Ofisinde meşgul olmuş ve bu arada Vali ve Belediye Reisi Lütfi Kırdar'ı ziyarete ederek kendisine görüşmüştür. İşe Umum Müdürü Pazartesi gününden itibaren tetkiklerine başlayacaktır.

Askerlik işleri:

Şubey edavet

Yd. S. 5. Hs. Me. Ahmed Oğ. H. Kâmil (320.59) Lâleli Mesihpaşa mahallesi Aksaray caddesi No. (23) de çok acele şubeye yatacaatı.

Şehzadebaşı cinayeti davası neticelendi

Gayritabiî temayüllerin doğurduğu kışkancılık saikasıyla tathici Abdülkadiri öldüren Hacı Molla 18 sene hapse mahkûm oldu

Bir müddet evvel Şehzadebaşında feci bir cinayet işlenmiş, Şehzadebaşının meşhur tathici Hacı Abdülkadiri bir gece yarısı meçhul bir şahıs tarafından boğularak öldürülmüştü. Uzun müddet devam eden tahkikat neticesinde katilin Bektaş oğlu Hacı Molla isminde bir arabacı olduğu anlaşılmıştır.

Cinayete sebep olan hâdise her ikisinin de Sabri isminde bir gençle bazı gayri tabii saikler tesirinde münasebatta bulunmaları ve bunun doğurduğu rekabet ve kışkancılıktır.

Hakkında yapılan hazırlık ve ilk tahkikatı müteakib 2 nci ağırcezaaya sevkedilen Hacı Mollanın muhakemesi öün neticeye vararak, karara bağlanmıştır. Muhakeme sonunda toplanan delillerle vak'ın sureti cereyanı şöyle tesbit edilmiştir:

Sabri ismindeki genç, bir müddet gayri tabii temayüller şahibi olan tathicinin yanında çirak olarak çalışmış, sonra ise Hacı Molla-

nın yanına girmiştir. Fakat, tathici ile de alâkasını tamamen kesmemiş, bu yüzden arabacı Molla müthiş bir kışkancılık duymağa başlamıştır. Bir gece gene Sabri ortadan kaybolmuş, şüphe içinde kıvranan arabacı da aramağa çıkmıştır. Hacı Molla ilk olarak tathici Abdülkadiri dükkânına gitmiş, kapıyı vurmıştır. Dükkânın üst katında yatan tathici aşağıya inerek, kapıyı açmış, arabacı ilk söz olarak, kendisine:

«Sabri, nerede?»

Diye sormuştur. Abdülkadiri:

«Burada yok!»

Cevabını vermiş, fakat öteki ısrar edince, aralarında şiddetli bir kavga baş göstermiştir. Bu sırada Hacı Molla Abdülkadiri itmiş ve yere düşürmüştür. Sonra da boğazına geçirdiği bir iple tathiciyi boğmuştur.

2 nci ağırceza mahkemesi suçunu sabit olan Hacı Mollayı ceza kanununun 448 nci maddesine göre 18 sene müddetle ağır hapse, müebbeden âmme hizmetlerinden mahrumiyete mahkûm etmiştir.

Fiat mürakabe memurları kursu

Fiat mürakabe memuru yetiştirmek için hazırlanan kurs 2 Haziran Pazartesi günü İstanbulda faaliyete geçecektir. Ticaret Vekâleti yeni açılacak olan bu kursun masraflarına karşılık olmak üzere 15,000 lira avans vermiştir. Şehrimizde bulunan işe umum müdürü Faruk Lünter bizzat kursun çalışmalarını etrafında meşgul olmaktadır. Kursta, Ticaret Vekâleti müfettişleri ile yüksek iktisad ve ticaret mektebi müallimleri ders verecektir. Ticaret Vekâleti kurs için 60 kişilik bir kadro tesbit etmiş ise de müracaat yekûnunun buna yetemediği bildirilmektedir. Kurslara iştirak edenler bilâhare bir imtihana tâbi tutulacaklar ve muvaffak olanlar muhtelif muntakalardaki fiat mürakabe komisyonlarına verileceklerdir.

İskeleden yuvarlanan ameleler

İlhami ve Ekrem adlarında iki işçi, dün, Heybeliada Ayyıldız caddesinde Mehmede aid evin üst kat kaplamalarını tamir ederlerken, kurdıkları iskelelerin çökmesiyle beş metre yükseklikten sokağa düşmüşlerdir.

Bu sukut neticesinde, vucudlarının muhtelif yerlerinden yuvarlanan ameleler tedavi üzere hastaneye kaldırılmışlardır.

Kadıköy kız enstitüsünün defilesi

Kadıköy Kız Enstitüsü dün ilk meşguliyetini vermiş, bu münasebetle mektebde bir defile tertib edilmiştir. Bu sene mezun olan 36 genç kız, tahsil devresi esnasında hazırlanmış oldukları muhtelif elbise, manto, tayyör ve şapkaları, bizzat kendileri giyerek davetlilere göstermişlerdir. Mektebin müdiresi Bayan Behiye Sağlar mezun talebeleri takdim etmiş, yemek ve pastacılık hocası Bayan Selma Kanikor da modern mutfakları ve ta-

3 ayda nekadar ithalât yaptık?

Ticaret Vekâleti tarafından 1941 senesinin son üç aylık ithalât vaziyetini gösteren bir liste neşredilmiştir. Bu listeye göre; 3 ay zarfında İngiltereden 3,773,000 liralık ithalât yapılmıştır. Diğer memleketler arasında Balkanlar 4,559,000 lira ile başta gelmektedir. Almanyadan 2,674,000, Amerikadan 913,000, İtalyadan 899,000, Çekoslovakya'dan 471,000, Fransadan 142,000, Mısrardan 277,000, Suriye ve Filistin'den 217,000, Rusya'dan 62,000 liradır. İthalât nisbeti geçen seneye nazaran yalnız Almanya, Amerika, İtalya, Fransa ve Rusya'dan az olmuştur. İngiltereden yapılan ithalât geçen seneye nazaran yükseldiği gibi bilhassa Balkanlardan yapılan ithalât çok fazla olmuştur. Buradan başka Suriye ve Mısrardan yapılan ithalât da normal olarak artmıştır.

Bileği kesildi

Unkapanında Atımatasında 14 numaralı evde oturan ve Ankara gazoz fabrikasında çalışan Yakub, dün fabrikada şişelere gazoz doldurken elini makineye kaptırması, bu yüzden bileği kesilmiştir.

Yaralı işçi hastaneye kaldırılmış, kaza etrafında tahkikata başlanmıştır.

İsviçre ve Macaristanla ticari münasebatımız

Yapılan anlaşmaların tasdikü üzerine yakında bu iki memleketle ticari münasebatımız artacaktır

İsviçre ve Macaristanla yapılan ticari anlaşmaların He-yeti Vekilece tasdikü üzerine, bu anlaşmanın ihtiva ettiği hükümler dairesinde her iki memleketle ticari münasebata başlanacaktır. Anlaşmanın kabulü piyasada iyi bir tesiri yapmıştır. Macar firmalarının evvelce yaptıkları müacaatlar derhal tatbik sahasına alınacaktır. Yeni anlaşmaya göre, vıcaristana pamuk, tiftik, tütün ve bazı cins deriler verilecektir. Hükümetin Macaristan'dan ilk olarak ithaline çalıştığı maddeler arasında ise her nevi makineler bulunmaktadır. İsviçre ile yapılan anlaşmanın yekûnu henüz malûm değildir. Bu anlaşmaya nazaran da İsviçreye bazı hububat maddelerine yağlı tohumlar, tiftik, deri verilecektir. İsviçreden getirilecek maddeler etrafında da şimdiden tetkikler yapılmaktadır. Zannedildiğine göre İsviçreden daha ziyade sinai ve kimyevi bazı mevad getirilecektir.

Diğer taraftan anlaşmaya göre her iki memlekete verilecek bazı maddelerin fiyatlarında da evvelki piyasa fiyatlarına nisbetle bazı yükselmeler olmuştur. İhracata başlanacağı kadar bu yükselmelerin tedricen devam edeceği söylenmektedir.

Sene sonu münasebetile memurlara maaş verilmedi

1940 mali yılı dün bitmiştir. Mali sene sonu münasebetile dün belediye ve maliye şubelerinde tatil rağmen akşama kadar çalışmış ve 940 yılına aid hesaplar kapatılmıştır. İcra dairesi 5 Hazirana kadar muamele yapmayacaklar, 940 yılına aid hesapları 941 yılına devredeceklerdir.

Yarından itibaren yeni mali yılına aid işlere başlanacaktır. Mali sene sonu münasebetile, yeni kadrolara intizaren memurlara haziran maaşı tediye olunmamıştır. Bu tediyat bu hafta içinde yeni kadrolar ve maaş havaleleri geldikten sonra yapılacaktır. Yalnız ücretli memurların Mayıs ücretleri verilmiştir.

Hergün

dan sonra, bunun tersini yapacağız. İsterse müstemlekelerin bir kısmı harab olsun. fakat, hayat arkadaşlığımı Almanya ile yapıp Fransayı İngilterenin müdafasında bir ileri mevzi halinde tutmaktan vazgeçmeyeceğim.»

İşte, Fransadaki iş birliği siyasetinin bütün hareket noktası buradadır. Eğer, bu siyaset inkısafta edilecekse bu ruhur, bu tarih görüşünün sevk ve idaresi altında inkısafta edecektir. Önümüzdeki Fransız siyasetini iyi anlamak isteyenler bu esas noktayı gözden kaçırmamalıdır.

Muhittin Biçgen

Mes'ud bir nikâh

Şehir tiyatrosunun genç ve güzel sanatçılarından Samye Güvener ile, Hâdi Hün'ün nikâhları dün Beyoğlu evlenme memurluğunda san'at arkadaşlarının ve dostlarının huzurunda yapılmıştır. San'atkar çiftimiz de saadetler dileriz.

Yeni neşriyat

Perde ve Sahne — Bu ayık sinema ve tiyatro mecmuasının Haziran sayısını zengin resimlerle ve I. Gülb Arçan, Vasi R. Zobo, Kemal Kâmil Aktaş, Meharet Eren ve Fruzan Cemal'in istifadeli yazılarıyla çıkarmıştır.

Mahkemelerde:

Çocuğunu kaçıran ana

Eski kocası, çocuğunu göstermediği için yanına iki arkadaşını alarak evine gitmiş, kocasının yeni karısını dövdükten sonra çocuğu alıp kaçırmış

Asliye 6 ncı ceza mahkemesi çocuğunun hasretine dayanamıyarak, suç işliyen bir anne aleyhindeki davayı neticelendirmiştir. Hâdise şudur:

Şaziye isminde genç bir kadın, Salâhattin adındaki kocasından mahkeme kararıyla ayrılmıştır. Fakat, karı kocanın 7 yaşında bir de erkek çocukları vardır. Mahkeme, Şaziyenin deli gibi sevdiği bu çocuğun da babasında kalmasını, haftada bir gün tayin edilecek bir yerde annesine gösterilmesini karar altına almıştır. Salâhattin her nedense mahkemenin kararı muvafıkınca çocuğu bir müddet anasına gösterdikten sonra vazgeçmiştir. Oğlunun hasretine dayanamıyan anne de, bir plân tasarlayarak, çocuğu kaçırmaya karar vermiştir.

Bir gün Atiye isminde bir arkadaşile, Aslan adında tanıdığı bir genci yanına almış ve doğruca eski kocasının Şişli'deki evine gitmiştir. Kapıyı çocuk açmış, içeri giren Şaziye oğlunu alıp, götürmek istemiştir. Fakat, Salâhattin yeni karısı Ayşe buna müdahale etmiş; aralarında şiddetli bir kavga çıkmış ve iddiaya nazaran Şaziye Ayşeyi evire çevire dövdükten sonra, çocuğu da bir otomobile atıp kaçırmıştır.

Şaziye bilâhare hakkında yapılan takibati müteakib mesken masuniyetini ihlâl, çocuk kaçırmak ve darb suçlarından asliye 6 ncı cezaya verilmiştir. Suçlu ana mahkemede yapılan duruşmasında, hâdiseyi ikrar etmiş ve demiştir ki:

«Analık bu, bay hâkim. Başka şeye benzer mi? Biricik evlâdından ayrı yaşamak beni yayıp, bitiriyordu. Üstelik, onu göremiyordum da... Analık hasreti nedir bir bilseler... Yavrumu çok özlemiştim. Dayanamadım ve bu işi yaptım.»

Salâhattinin karısı Ayşe de vak'ayı yukarıda yazdığımız gibi anlattıktan sonra:

«Şaziye beni dövdü. Sonra da çocuğu zorla alıp kaçırdı. Bu işde Aslan da kendisine yardım etti.»

Demmiştir. Müddeiumumi Kemal Özçoban ise, henüz talâk davasına aid karar ilâmının alınmamış olduğuna göre hâdisede çocuk kaçırmak mevzuubahs olmadığını söylemiş ve :

«Suçlunun mesken masuniyetini ihlâlden dolayı cezalandırılmasını isterim» demiştir.

Neticede mahkeme Şaziyeyi ceza kanununun 193 ve 59 uncu maddelerine göre 20 gün müddetle hapse ve 750 kuruş para cezasına mahkûm etmiştir. Suç ortağı Aslan da 370 kuruş para cezasına mahkûm edilmiştir.

Müddeiumumiliğe davet İstanbul Cümhuriyet Müddeiumumiliğinden:

İstanbulda olduğu anlaşılan Edremid hâkim muavini Demir Dainin memuriyetimize müracaatı.

Üsküdar hapisanesindeki yaralara hâdisesi

Evvelki gün Üsküdar hapisanesinde bir yaralama hâdisesi olmuştur. Esrar kaçakçılığından bir sene 6 ay ve 16 güne mahkûm edilmiş olan Kâmil oğlu Hüseyin, tahliyesi esasında kovuşa vedaa gitmiş, sergardon Zaferle bir keser yüzünden aralarında çıkan şiddetli bir kavga da esrarci keserle gardiyanı kafatasından yaralamıştır. Hüseyin yakalanmış, Zafer de hastaneye kaldırılmıştır.

Otomobil altında kalan ihtiyar öldü

Halil isminde 90 yaşında bir ihtiyarın Çarşıkapıda otomobil altında kalarak, ezildiğini dünkü sayımızda yazmıştık. Cerrahpaşa hastanesine kaldırılan ihtiyar kurtarılamıyarak dün ölmüştür.

Sinema dünyasının göz kamaştırıcı 2 harikası.

Bugün LÂLE de toplandı.

1 - VATAN KURTARAN ARSLAN

Renkli ERROL FLYNN - O. De. HAVILLAND'ın eşi yaratılmıyan şaheserleri 2.30 - 5.30 - 9.20

2 - KADIN PARMAĞI

JOAN BLONDELL — M. DOUGLAS'ın neşe ile süslediği en güzel filmleri. 1 - 4.15 - 8

Bugün saat 11 de tenzilâtli matine.

Bu Hafta SÜMER Sineması

Mevsimin en güzel 2 filmi birden gösteriyor.

IRENE de ZİLAHİ RENE LEFEVRE tarafından yaratılan ve İstanbul'da ilk defa

PAPRİCA

Büyük Fransız vodvili

TOM BRONN PEGGY MORAN tarafından oynanan

Tehlikeli Seyahat

Müzikli ve şarkılı büyük neşe filmi

Bugün saat 11 de tenzilâtli matine.

Bugün İPEK Sinemasında

2 film birden

1 - 3 AHBAB ÇAVUŞLAR Sirkte

(Türkçe sözlü)

2 - MÖSYÖ MOTO CANAVAR ADAM

Bugün saat 11 de tenzilâtli matine

Bugün MELEK Sinemasında

2 güzel ve zengin film birden:

1 - KARLAR ALTINDA

TYRONE POWER ve SONIA HENIE tarafından harikulâde bir tarzda oynanmış bir süper film

2 - GÜNAHKÂRLAR

SİLVIA SIDNEY ve JOEL MAC GREGA tarafından oynanmış bir hayatın dramı

Bugün saat 11 de tenzilâtli matine.

Hikâye

Sahneye ilk çıkışım

Yazan: S. Samaylof

Çeviren: Hasan Âli Ediz

Bundan birkaç yıl önce Novosibirsk'e gitmiştim. Turneye çıkan ve tesadüfen o sırada orada bulunmakta olan bir artist grupla tanıştım. Gene bir tesadüf eseri olarak ben de, onların bulunduğu otele inmiştim. Bu vaziyet onlarla iyice abhab olmama sebebiyet verdi.

Artık sık sık oyunlarına gidiyor, perde aralarında kulis arasına girerek onlarla tatlı taraftandan sohbetlere dalıyordum.

Bir defasında gene böyle kulis arasında oturmuş, artistlerle gene yarıştırmış, ve oyunun başlamasını bekliyordum. Takriben oyunun başlamasına beş dakika kala, artistlerden birinin hastalandığı şayi oldu.

Hakikaten, biraz sonra, bu hasta artistti ben de gördüm. Adamcağız gücübela ayakta durmasını rağmen, münhasıran rejisörü keyfiyetten haberdar etmiş olmak için tiyatroya kadar gelmişti. Zavalı adam, o kadar perişan ve o kadar berbad bir vaziyette idi, ki, ikide bir rejisörle orada bulunmak olan heykeli birbirine karıştırdı. En nihayet, oradan ayrılırken, rejisör zannıyla heykelin elini sıkınca kalktı. Kapıdan çıkarken de, oradaki dekorları çiğnedi.

Hastalanan artist, tüccar rolünü temsil edecekti. Bu rol, tâli dercede bir rol olduğuna göre, artistin hastalanması, oyun için her hangi bir tehlike teşkil etmiyordu. Fakat buna rağmen ne de olsa birini bulup bu artistin yerine tüccar rolüne çıkarmak lâzımdı.

Rejisör, şöyle bir etrafına bakıp da, benim üzerinde durunca: «Hersey kitablarda olduğu gibi cereyan ediyor» diye düündüm.

Tahmin ettiğim gibi rejisör bana hitab ederek:

— Siz şu tüccar rolünü kabul etmez misiniz? Diye sordu.

Fazla düşünmeğe lüzum görmeden, rejisörün bu teklifini kabul ettim. Bahusus bu rol o kadar basittiki, süflöre ihtiyaç göstermeksizin söyleyebilmek için, bana bir dakikalık bir prova kâfi idi.

Sakin ha, kendimi metettiğimi zannetmeyiniz! Mesele haddi zatında çok basitti. Bütün rolüm imtidadına söyleyeceğim tek cümle: «Evet efendim, yerden göke kadar haklısınız!» dan ibaretti.

Ben ancak birinci perdede görünecek, ondan sonra, gelecek temsile kadar bana ihtiyaç kalmıyacaktı.

Aradan henüz beş dakika geçmeden, bana, bir takma saç, bir

takma bıyık taktılar. Bir tüccar elbisesi giydirecek sahneye ittiledi.

Birinci perde bir ziyafet sofrasıyla açılıyordu. Biz hepimiz sofranın başında oturuyor, ve envari çeşid yemeklerle karnımızı doyurmağa çalışıyorduk. Fakat, size derhal söylemeliyim ki, ziyafet sofrasındaki yemeklerin büyük bir kısmı, hakiki yemeklerden ziyade bunların taklidleri idi. Bunun için çatal ve bıçaklarımız sembolik bir tarzda, ağzlarımızla tabaklar arasında boşu boşuna mekik dokuyup duruyorlardı.

Maamafih, bu arada tek tük hakiki yiyeceklerle de rastlamak kâbilidi. Çünkü işi büsbütün yemeksiz geçiştirmek de kâbil değildi.

Ben açığözlük ederek, masada bulunmakta olan bir dana sövüşünü elimde geçirmeğe muvaffak oldum. Karnım fevkalâde acıkmış olduğu için, bu sövüşü, büyük bir iştahla yemiye koyuldum.

Önümdeki et parçasını, başkasına kaptırmadan, bir an evvel bitirmek için ağzıma büyücek bir lokma et attım. Fakat aksi gibi tam bu sırada bana hitab edildiğini farkettim. Bundan önce, muayyen bir mesele hakkında fikir yürütmüş olan davetlilerden biri bana dönerek:

— Petr Nikitiç, siz ne dersiniz? Bu işde ben haksız mıyım? Diye sordu.

Bir insanın ağız tıklım tıklım dolu olursa, söz söylemek imkânından mahrum olduğunu, siz hepimiz, tecrübe edebilirsiniz. Bilhas sa bu vaziyetteki bir insan sahnedeki, binlerce seyircinin karşısında bulunursa, vaziyet çok daha fena olur.

Rolümün icab ettirdiği cevabı verebilmek için tek çare, ağzımdaki et lokmasını bir an evvel yutmaktı. Bunun için ben de büyük bir gayret sarfederek, ağzımdaki

iyice çiğnenmemiş kocaman et parçasını bir anda yutuverdim. Bu et lokması boğazımı yirtarak, bir taş parçası gibi mideme indi.

Bana hitab eden aktör, ağzımda kocaman bir et lokmasının bulunduğunu farketmiş, sualini işitmediğime zahib oldu, aynı şeyi, bir defa daha, fakat daha yüksek bir sesle tekrarladı.

Ben bu arada kocaman et lokmasını yutmuş, şöyle derince bir de nefes almıştım. Tam: «Evet efendim, yerden göğe kadar haklısınız!» cevabını vermek üzere ağzımı açacağım esnada, şiddetle aksırdım. Bu sırada boğazımdan, fevkalâde tannan ve garib bir ses çıktı: Hıçkırıştım.

Bu hareketim değil yalnız seyirciler üzerinde, fakat artistler üzerinde de nasıl bir tesir yaptığını görmeliydiniz! Bir iki saniye sonra, ikinci defa hıçkırıldığım zaman bu tesirin ne kadar arttığını artık siz tasavvur ediniz!

Tabii bu vaziyet, benim, sorulan suale cevab vermeliğime imkân bırakmadı.

Artık cevap vermek zamanı geçip de benim söyleyecek bir şeyim kalmayınca, hıçkırıklarım biraz seyrekleşti. Fakat büsbütün kesilmedi. Muayyen fasılalarla ben gene hıçkırıkta devam ediyordum. Doğrusunu isterseniz benim bu halim, ziyafet sofrasına, kendine göre bir tabiiyet vermekte idi.

Öyle değil mi ya, canım? Bir ziyafet sofrasındaki insanlar sadece yiyip içip konuşmazlar. Fena yutulmuş bir lokmanın tabii bir neticesi olarak da, pekâlâ hıçkırabilirler.

Fakat ziyafet sofrasına iştirak eden artist arkadaşlarım benim bu hareketime bir başka zaviyeden bakıyorlar ve ben her hıçkırıkça onlar, yüksek konuşmak veyañud lüzumsuz kahkahalar atmak suretiyle (Arkası sayfa 7 sütun 5 te)

rahim Paşa yararı, o gün, Sâdâbâd'da velinimetlerinin davetine koşmuşlar, Ali Beşeye, rengârenk gazlara sarılmış hediyelerini göndermişlerdi. Bunlar, muazzam bir kahvehaneyi birkaç defa donatacak eşya idi: Gümüş tepsilere konulmuş zarflı ve zarfız fincanlar, cezveler, çubuklar, lüleler, nargileler, şerbet kavanozları ipeklî peştemallar, sadefli nakışlı nahınlar gönderilmişti. Bir kısmı da, kahvecilerin aynı zamanda berberlik san'atını de öğrenebildiklerinden ve kahvehanelerin birer köşesinde bir berber dükkânı, tezgâhı kurmak âdet olduğundan, bohçalarla havlular, peşkirler, usturalar, gümüş leğen ve ibrikler gönderilmişlerdi.

Kahve bazirganları, İstanbulun

sında sayılırdı. İstanbulda 350 kah mahzeni vardı. Kahve tüccarları ile adamları beşyüz neferden fazla idi. Bu kahve tüccarlarının her birininin Mısırda ve Yemende ortakları vardı. Binlerce kantar kahveleri mahzenlerine yığmış adamlardı. Kahvecilerin piri yoktu. Fakat kahve yemenin şeyh Şazeliden kaldığı söylenirdi.

«Elliâtı»nın Tahtakaledeki yeni kahvehanesinin peykeleri kıymetli Mısır hasırları, ipek secadeler, kadife minderlerle döşenip dayanmıştı. Piring kahve ocağında, ateş, tepeleme yakılmış, hazır bekliyordu. Birer ikişer sökün eden davetliler, kısa bir zaman içinde kahvehanesinin peykelerini çevre doldurmuşlar, kendilerine şerbetler ikram olunmuştu. Kahve bazirganları, İstanbulun

ları, ortaklıkta pervaneler gibi doluyorlardı.

Kahve alayı kahvehaneye gelip de, Elliâtıncı ortanm nişanı, yeniçeri gülbangi ile kapının üzerine asıldıktan sonra, kapının önünde Ali Beşe, kendi elile bir kurban kestirdi. Sonra, Saraç Ali Beyi elinden tutarak kahveye soktu. Bütün gözler kahveci güzeline idi:

— Maşaallah.. Bu bir Yusufu sani civandır..

— Allah sahibine bağışlasın, elhak kahveci güzeli yığittir.

— Bre maşaallah çırağna..

— Benim Ali Beşe karındaşım, bu çocuğa bir nazarlık!..

— Ali Beşe, tiz bu çocuğa nazarlık..

Saraç Ali Bey kahvehaneye girer girmez, kapı ağzında yemenilerini çıkarmış, omuzluklarını çıkarmış, ayağına bir çift sadefli nahın giymişti.

Ali Beşe, burada, gözde çırağını, kahveciler kethüdasına teslim etmişti. O da delikanlının sağ bileğinden tutarak baş köşede oturan kahve satıcılarından ihtiyar bir bazirganın önüne götürmüştü. Kahveci güzeline, oldukça çetin bir esnaf imtihanından sonra kahvecilik peştemalı kuşatılacaktı. (Arkası sayfa 8 sütun 3 de)

SPOR

Bugün G. Saray F. Bahçe, i. Sporla Beşiktaş karşılaşıyor

Her iki maç da millî kümede takımların vaziyeti bakımından büyük bir hususiyet taşıyor

Millî kûmenin hatırı sayılır oyunlarından biri olan Galatasaray-Fenerbahçe maçı bugün Şeref sahasında oynanacaktır. Zevk ve heyecan bakımından büyük bir alaka ile takib edilecek olan bu maç, hiç şüphesiz ki çok süratli bir şekilde cereyan edecektir.

Millî kûmenin ilk karşılaşmasında Fenerbahçe 1 - 0 gibi bir netice ile Galatasaray'ı mağlûb etmişti. İki takım arasında kıymet farkını ölçmeğe imkân vermeyen bu netice üzerine, bu takımların yaptıkları diğer maçlar ve aldıkları dereceleri tekkik etmek lâzımdır.

Millî kûmenin bugün lig liderliğini Beşiktaş takımına açık bir puan farkıyla yapmaktadır. Beşiktaş, son defa Fenerbahçe ile yaptığı maçta 1-1 berabere kalmış, Galatasaray ise 3-2 mağlûb etmiştir.

Fenerbahçe, İzmirde yaptığı deplasman maçlarının birinde galib geldi, birinde berabere kaldı.

Şu hesaba nazaran iki takımın deplasman maçlarındaki derecelerde müsavat vardır.

Fenerbahçe, Beşiktaşla berabere kalmak suretiyle de Galatasaray karşı ayrıca bir avantaja maliktir. Terazinin kefi bir az Fenerbahçe lehindedir.

Bütün bu mütealealar iki takımın kuvvet ve kudretini bugün ne şekilde ortaya döküleceğini meydana çıkaracak kadar kâfi malûmat değildir. Galatasaray - Fenerbahçe maçları hiçbir zaman hesab ve kitaba ayınamıştır ki bugün yapılacak maç için kat'i bir lisan kullanılabilelim. Gerek Galatasaray, gerekse Fenerbahçe bugünkü maç için kâfi derecede hazır ve idmanlıdır.

Maçın neticesini iki takım antrenörlerinin taktikleri tayin edeceklerdir.

Beşiktaş takımı da bugün aynı sahada İstanbulsporla karşılaşacaktır.

Millî kümedeki talibi artık iyiden iyiyeye dönmeğe başlamış olan İstanbulspor için bu maçta büyük bir ümid kapısı aramak çok güçdür.

Beşiktaş takımı puan cetvelindeki yerini bu maça hiç de sarsılmak niyetinde olmasa gerektir.

Bu maçın enteresan olabilmesi İstanbulsporun kuvvetli rakibi karşısında dayanamamak kudretine bağlıdır.

Ömer Besim

["Son Posta,,nın lisan dersleri"]

6 ayda pratik usulle İngilizce

HAZIRLAYANLAR:

Prof. A. R. Thompson ve İrfan Konur

25 nci ders

Lesson Twenty - five

Exercises from lesson twenty four:

Exercise: I

Boğlukların doldurulması:

1. A wide room is not narrow.
2. The outside of a house is not its inside.
3. The bedroom is part of the inside of a house.
4. A table is by the bed.
5. The window is open.
6. The bed is long and narrow.
7. The window and the door let air and light into the room.

Exercise: II

Türkçeye tercüme ediniz:

Bu kızlar hemşiremin arkadaşlarıdır. Onlar kardeşlerdir (hemşireler). Onlar aynı babaya ve aynı anaya sahibirdirler. Kızlarla beraber onların küçük biraderi vardır. Onlar dışarıda, yağmur altında dururlar. Etekleri ıslaktır. Beklemek istenir ve hasta olacak. Öksürülecek ve aksırarak ve anne si kızacak. Kız kardeşler babalarından bir ceza alacaklar.

Vocabulary:

bright (brAyt) — Parlak
burn (börn) — Yakmak, yanık
coal (kOul) — Kömür
dark (dark) — Karanlık
fire (fAYer) — Yangın, ateş
flame (flEym) — Alev
match (meç) — Maç, kibrit
place (plEys) — Mahal, yer
smoke (smOk) — Sigara içmek, duman
stick (stik) — Bir parça odun, baston
fire - place (fAYar - pleEys) — Ocak
sunlight (sAnlayt) — Güneş ziyası

Grammar:

İzafi zamirler: Türkçede olduğu gibi İngilizcede de bazı kelimeler vardır ki diğer kelimelerin yerine kullanıldığında zaman aynı kelimeyi birçok defalar tekrar etmemeğe zahmetinde bizi korurlar. Bunlar aynı zamanda bir cümlenin iki kısmını birbirine bağlamaya da yararlar. Her ne kadar Türkçede bu kelimelerin istimali çok defa fena bir Türkçe meydana getirirse de İngilizce de böyle dedir. Şimdi bir misalle bu kelimeleri gösterelim:

That man is old. He is my father

Bu cümlelerde biz bir adam

hakkında iki şey söylemiş oluyoruz. Birincisi onun ihtiyar olduğunu, ikincisi benim babam olduğunu. Halbuki bu ikisini bir tek cümle ile ifade etmek pekâlâ mümkündür. Meselâ şöyle:

That man, who is old, is my father.

Kelime kelime tercümesi: «Şu adam, ki ihtiyardır, benim babamdır.

Bu suretle, Türkçedeki (ki) nin mukabili olan who (hu) kelimesini kullanmakla iki cümle ile ifade edeceğimiz şeyi bir cümlede söylemiş oluyoruz.

Who kelimesi yalnız şahıslar için kullanılır. Kadınlar ve erkekler için fark yoktur. Şeyler için başka bir zamir kullanılır ki bunu gelecek derslerimizden birinde vereceğiz.

Şimdi diğer bir misale bakalım:

This man is near the fire. His hands are cold

Tercümesi: «Bu adam ateşin yakınındadır. Onun elleri soğuktur.»

Burada biz adama aid olan bir şeyden, yani ellerinden bahsediyoruz: His hands. O halde bu iki cümleyi birbirine raptetmek için başka bir şekil kullanmalıyız. Çünkü biz her iki cümlede de adamın kendisinden değil, birinde adamdan, diğerinde adama aid bir şeyden bahsediyoruz. Onun için whose (huz) kelimesini kullanırız ve şöyle deriz:

The man, whose hands are cold, is near the fire.

Kelime kelime tercümesi: Adam, ki onun elleri soğuktur, ateşin yakınındadır.

Doğru tercümesi: Elleri soğuk adam ateşin yakınındadır.

Aşağıda bunlara dair daha fazla misaller bulacaksınız:

1. My sister, who is not old, is not here.

Yaşlı olmayan hemşirem burada değildir.

2. My sister, whose skirt is wet, is near the fire.

Gömleği ıslak olan hemşirem ateşin yanındadır.

3. That woman, who is very bent, is my mother.

Şu çok eğilmiş kadın annemdir.

4. The boy, whose father is angry, is ill.

Babası hiddetli olan çocuk hastadır.

(Arkası sayfa 8 sütun 3 de)

Çılgın İstanbul

Lâle devrinden sahneler

Bir peştemal kuşanma merasimi

YAZAN: REŞAD EKREM

ki, kahvehanesinin nişan levhası takıldıktan sonra, bu peştemal, an'anevi esnaf merasimi ile beline bağlanacak, kurban kesilip el öptükten sonra, Saraç Ali, evvelden yakılıp hazırlanmış olan ocakta gümüş cezvelerle kahve pişirip gene kendi elile, o gün orada toplanmış olan kahveci ustalarına ve yeniçeri zabıtlarına ve bektişi şeyhlerine kahveler dağıtacaktır.

Alayın önünden, tulumbacılar koşuyordu. Yeniçerilerin kahve alayını görmek için birikerek yolları kapayan halkı, sırtlarına asılmış kınbalardan su serperek dağıtıyorlar ve alaya yol açıyorlardı:

— Savulun!.. Savulun!.. Ocağımız zeval bulmasın. Tahtakale, deki Saraç Ali kahvehanesine nişan götürünüz!.. Savulun!..

bimber ayak bir ayak üstünde halk ile dolmuştu. Duvarların ve ağaçların üstü çocuklarla donanmıştı. Kafeslerin arkasından tıklım tıklım kadını. Şair Nedimin, Ali Beşenin ve Saraç Alinin isimleri ağzlarında dolarken, delikanlıyı küheylân üstünde al çuhalarile görmeden «kahveci güzeli» adını takmışlardı bile. İstanbulun bütün esnaf ihtiyarları, nakibleri, kethüdaları, yeniçeri ocağı ağaları, diğer ocakların ağaları, ve hattâ sadrazama varınca bütün devlet ricali ve erkânı, Ali Beşe tarafından Tahtakaledeki büyük kahvehanesinin açılma merasimine davet olunmuşlardı. Bu arada, Şair Nedim Ahmed Efendi de unutulmamış, kendisini bırakıp kaçan gözde çubuktarı tarafından bizzat yazılan bir tezke-

rahim Paşa yararı, o gün, Sâdâbâd'da velinimetlerinin davetine koşmuşlar, Ali Beşeye, rengârenk gazlara sarılmış hediyelerini göndermişlerdi. Bunlar, muazzam bir kahvehaneyi birkaç defa donatacak eşya idi: Gümüş tepsilere konulmuş zarflı ve zarfız fincanlar, cezveler, çubuklar, lüleler, nargileler, şerbet kavanozları ipeklî peştemallar, sadefli nakışlı nahınlar gönderilmişti. Bir kısmı da, kahvecilerin aynı zamanda berberlik san'atını de öğrenebildiklerinden ve kahvehanelerin birer köşesinde bir berber dükkânı, tezgâhı kurmak âdet olduğundan, bohçalarla havlular, peşkirler, usturalar, gümüş leğen ve ibrikler gönderilmişlerdi.

Kahve bazirganları, İstanbulun

sında sayılırdı. İstanbulda 350 kah mahzeni vardı. Kahve tüccarları ile adamları beşyüz neferden fazla idi. Bu kahve tüccarlarının her birininin Mısırda ve Yemende ortakları vardı. Binlerce kantar kahveleri mahzenlerine yığmış adamlardı. Kahvecilerin piri yoktu. Fakat kahve yemenin şeyh Şazeliden kaldığı söylenirdi.

«Elliâtı»nın Tahtakaledeki yeni kahvehanesinin peykeleri kıymetli Mısır hasırları, ipek secadeler, kadife minderlerle döşenip dayanmıştı. Piring kahve ocağında, ateş, tepeleme yakılmış, hazır bekliyordu. Birer ikişer sökün eden davetliler, kısa bir zaman içinde kahvehanesinin peykelerini çevre doldurmuşlar, kendilerine şerbetler ikram olunmuştu. Kahve bazirganları, İstanbulun

ları, ortaklıkta pervaneler gibi doluyorlardı.

Memleket Haberleri

Kandıradada

Bir ana çocuğunu kurtarıırken Sakarya sularında canverdi

Izmit (Hususi) — Kandıranın Koyunağlı köyünde çok hazin bir facia olmuş ve genç bir kadın yavrusunu kurtarmak üzere atıldığı Sakarya nehrinde boğulmuştur.

Yaptığı tetkiklere göre hâdiseye şöyle olmuştur:

Koyunağlı köyünde 26 yaşında Osman kızı Rahime adında genç bir anne çamaşır yıkamak üzere Sakarya kenarına gelmiştir. Kadın, işlerle meşgul bulunduğu bir esnada 8 yaşında bulunan oğlunun feyyadını ve nehir içinde çırpındığını duyarak deli gibi olmuş ve bir lâhza tereddüd etmeden kendini nehre atmıştır. Rahime yüzmek bilmediğinden sular arasında bir hayli mücadele etmiş, yavrusunu kurtarmış, onun iki ayağı arasına girerek suların üstüne çıkmış ve fakat tükettiği kesilen genç kadın daha fazla mukavemet edemiyerek boğulup gitmiştir.

Vak'a yerine Kandıra müddei umumisiyle hükümet tabibi giderek tahkikatı el koymuşlar ve cesedin gömülmesine izin vermişlerdir. Bu hazin facia bilhassa kadınlara arasında derin bir ızdırağ doğurmuştur. Koyunağlı köyünün içinde büyük ve tarifsiz bir matem vardır. Anne kâlbimin bu rikkat ve şefkati karşısında duyulan saygı çok büyüktür. Köyde Rahime için c-naze merasimi yapılmış ve tabutu çiçeklerle süslenmiştir.

Samsun valisi vazifeye başladı

Samsun, (Hususi) — Uzun zamandır münhal bulunan şehrimiz valiliğine tayin edilmiş olan Dahiliye Müsteşarı Etem Aykud, dün Ankaradan şehrimize gelmiş ve istasyonda Tüm Komutanı, Vali muavini, vilâyet maiyet memurları, Halk Partisi başkanı ve erkânı, Belediye ve Halkevleri reisleriyle devair müdürleri ve halk tarafından karşılanmıştır. Valimiz bugün yeni vazifesine başlamıştır.

Gemlikte Halkevinin faaliyeti

Gemlik (Hususi) — Halkevinin bu yıl bütün kolları faaliyeti azami derecede arttırmış bulunmaktadır. Bilhassa temsil kolunun son zamanlarda gösterdiği büyük çalışmalar ve muvaffakiyetle verdiği temsiller gözden kaçmayacak bir durum arz etmektedir.

Bir ay için iki temsil veren Halkevi gösteri kolu 19 Mayıs Gençlik Bayramı münasebetinde de 3 temsil vermiştir. Temsiller binlerce halk iştirak etmiş, gençlerin muvaffakiyeti takdir edilmiştir.

Bu defaki temsilde, «Sancığın Şerefi» ve ayrıca «Cesaret rekoru» adlı komedi gösterilmiş ve gençler tarafından milli, vatanî şürler inşad edilmiştir.

Bartında amele için bir dispanser açılıyor

Sihhat Vekâleti bundan başka civardaki nahiyelerde de birer küçük dispanser açacak

Bartın (Hususi) — Aldığımız malûmata göre, Kömür Sağlık teşkilâtı tarafından kazamızda 15 yataklı bir dispanser açılmasına İktisad Vekâletince emir verilmiştir. Bu iş için elverişli bina bulununca dispanser derhal açılacaktır. Her şey hazır. Dispanserin bir doktor, bir eczacı, beş sihhat memuru ve ayrıca açığı, hademe ve sairleri vardır ve tam kadroludur. İş mükellefiyeti tabibi Dr. Kemal Yula, şimdilik bu teşkilâtın da doktorudur ve yeni bir doktor tayin edilinceye kadar bu vazifeye de bakacaktır.

Üzülmüş, Gelik, Kilitli, Ereğli, Devrek ve Çaycuma da böyle birer dispanser açılacağı öğrenilmiştir.

Talebe kampları

İstanbul İktisadî müfettişlerinden Mustafa Güneri, talebe kamplarını teftiş için Bartına gelmiş ve teftişten sonra, İstanbul dönmüştür.

Hastanemizin bir koğuşunda, kamptaki çocuklardan hastalananlar için bir revir açılacaktır.

Öğretmenler toplandı

Köy öğretmenleri gezici başöğretmenler; 19 Mayıs Pazartesi

günü öğleden sonra Maarif menuru Hilmi Erdem'in reisliğinde bir toplantı yaparak kaza maarifi hakkında görüşmeler yapmışlardır. Ertesi gün de devam eden toplantıda dilek ve kararlar tesbit edilmiş, sene sonu kayıtları tanzim edilmiştir.

Hidrellez neş'eli geçti

6 Mayıs Salı günü Hidrellezdi. Bartının her yıl, derede bir bahar bayramı olarak kutladığı Hidrellez, bu yıl Salıya, yani, kasabanın pazarına rastladığından zaten hava da yağmurlu bulunduğundan pazara bırakılmıştır. Pazar günü de öğleye kadar hava sışı ve bulutlu olmasına rağmen, birçok kimseler ırmak kenarlarında yemek yemişler, motorlar ve sandallarla gezinti yapmışlardır.

Millet mekteplerinden mezun olurlar

Millet mekteplerinden bu sene mezun olan 376 erkek ve kadın vatandaş vesikalari verilmiştir.

Eğitmenli okulların imtihanı

Eğitmenli okullardan 3 sınıflı olanların imtihanları Mayısın 14'ünde yapılmıştır. Dört gün evvel de birinci devre imtihanları yapılmış ve ders kesilmiştir.

Egede

Çekirge mücadelesine hararetle devam ediliyor

Izmir, (Hususi) — Vilâyet ziyaat müdürlüğü, çekirge çıkan yerlerde mücadeleye ehemmiyetle devam etmektedir. Bayındırın Burgaz, Derebaşı köylerinde 120, Karşıyaka'da Örnek köyünde 6, Sancaklı köyünde 50, Menemende 850, Tirede 1 dekar arazi ilaçlanarak çekirgeden temizlenmiştir.

Menemende Harmandalı köyünde 250, Telekler köyünde 2100, Ayvacı köyünde 300, Karşıyaka'da Örnek köyünde 27, Sancaklı köyünde de 50 dekar arazi dahilinde yeniden çekirge çıktığı bildirilmiş, bunların da imhası için ter tibat alınmıştır.

Küçük haberler

★Gördes ile Sındığı arasında yol mükelleflerince yol yapılmasına faaliyete devam edilmektedir. Bir ay zarfında Gördes kazasına otomobil ile gidileceği söylenmektedir. Kaymakamımız Şahab Tarım bu yol ile köy yollarının bir an evvel yapılması için bizzat başlarında bulunmakta ve çalışmaktadır.

★Balıkesir ve Çanakkale vilâyetleri Halk Partisi Müfettişi Meb'us ve Doktor Mustafa Beniküs Sındığıya gelmiş ve Parti işleri ale alâkadar olarak gitmiştir.

★Bartın maliye tahsil kontrolörü Fethi Maner, teftiş ve tetkik için Bartına gelmiştir.

★Aksaray Kızılayı menfaatine bu hafta içinde bir mûsamere verilmiş ve bu mûsamereden Kızılaya 100 lira raddesinde bir yardım temin edilmiştir.

★Trakya Umumi Müfettişliği Maarif Müşaviri Fakir Erdem, Maliye Müşaviri Zeynelâbidin Akkaya Edirneye geldiler. Fakir Erdem yeni yapılmakta olan Orta okul inşaatını gözden geçirmiş, Maliye Müşaviri de bazı teftişlerde bulunmuşlardır.

★Sivas Ticaret ve Sanayi Odası bakırcıların ihtiyaçları olan bakır levhaları Etibanktan temin etmek üzere icab eden teşebbüslere geçmiştir.

★Sivas Ticaret Odası yaptığı tetkiklere nazaran vilâyet otomobil, kamyon, motosiklet gibi nakil vasıtalarının ihtiyacı olan miktarı tesbit etmiş ve Ticaret Vekâletine bildirmişti İstanbulda başlayan otomobil lâstığı tevziâtından vilâyetimiz hissesinin de bugünlerde gönderileceği beklenmektedir.

★Zara kazasının merkezine bağlı Engöre, Halhan, Kangam köyleri koyunlarındaki Ristomatoz hastalığı söndürülmüştür.

★Şarkışla ve Yıldızeli kazalarında halk okuma odası ve Cumhuriyet Halk Partisi tarafından at yarışları tertib edilmiş, şimdiden icab eden hazırlıklara geçilmiştir.

★Gemlik Halkevinde bir keman ve mandolin kursu açılmıştır. Elyevm kurslara 20 genç iştirak etmiş bulunmaktadır.

«Son Posta» nun tefrihası: 15

KOCA YUSUF

Çamsakızı güreşçi

Mümin pehlivan Yusuf mütemadiyen oyunlar yapıyor, onu kıvr kıvr kıvrandırıyor

Bir gün, Köprüden geçerken, Filibeli ile Adalıy Eminönüne doğru gider gördü. Selâmlaşlar. Hoş beşten sonra; Hoca lâfi yerine getirip şunları söyledi:

— İstanbul geldiğim iştel. Hepiniz de buradasınız, kısmet olursa karşılaşırsınız birbirimizi ustalar!

Filibeli cevap vermişti: — Ah! Molla, bilmezsin halimi, kolum ağrıyor. Bu bana, Aliçün yadığıdır. Hani Kırkpınarda kaburga kemiğimi kırmıştı. O vakit, kolumu da sakatladı Seninle bir güreş yapmak isterim. İnşallah, Ramide güreşiriz.

Adah da, Filibeliyi teyid edet tarzda: — Mollam; Filibeli olmazsa ben de varım..

Diyerek, hocayı lâfız bırakmışlardı. Hakikaten Filibeli Kara Ahmedin kolu fena idi. Zavallı Molla ile güreş tutamadı. Yavaş, yavaş da sağ kolu kurudu. Ve bir deri, bir kemik kaldı. Fakat; Adahın Molla ile bilâhare çok zorlu ve iddialı güreşleri oldu.

Mümin Hoca; İstanbul geldiğikten sonra; o da, diğer pehlivanlar gibi İhlamur sarayına düştü. O vakite kadar Koca Yusufu tanıdığı yorlardı.

Bir gün İhlamur sarayında Yusuf, Mollayı idman güreşine teşvik ettiler, Başpehlivanların merakı Mollanın güreşini görmektir. Çünkü; birçoğu Mollanın güreşini bilmiyor.

Molla; ancak yetmiş beş nihayet seksen okkalık bir pehlivandı. Lâkin fevkalâde usta; seri, tetik bir güreşçi idi. İri, çekmeceli bir göğüsü vardı. Kalçaları, pençeleri çok kuvvetli idi. Hele, güreşteki meharet ve sürati herkesi hayretlere düşürerek derecede idi.

Zaten; Koca Yusuf müteaddid güreşler yapan ve her defasında da Yusufu müşkül mevkie sokan iki pehlivan vardı. Bunlardan biri cihan pehlivanı Kara Ahmedin ustası Hergeleci İbrahim pehlivanı, Molla Mümin idi.

Hergeleci İbrahim pehlivan da tıpkı Molla okkasında ve çapında fakat; güreşin üstadı idi.

Yusuf; Adalıy birkaç defa hataladığı halde, ne Mollayı ve ne de Hergeleciyi yenememişti.

İşte; Yusufun, İhlamur sarayında idman yaptığı Mümin böyle bir pehlivandı.

Hele; babasının çolaktan pehlivan olur mu diye eğlendiği kolunun, bütün pehlivanlarca ve hasımlarınca bir tehlike teşkil ettiğini yazarsam hiç şaşmayız?

Hocanın, çengel gibi olan sağ kolu cidden tehlikeli idi. Şak kündesini geçirdiği pehlivanı bu çengel kolu ile muhakkak yenerdi.

Bu kol şak kündesi için biçilmiş kaftandı. Bu oyuna düşen hasmın kurtulmasına imkân yoktu. Hatta;

hasımları Mollaya kızdıkları zaman şöyle söylerlerdi:

— Ulan Molla; keşke düzgün olsaydı bu kolun senin!

Derlerdi; Molla, aynı zamanda siyah top sakallı idi.

Uzatılmıyalm; Yusuf la idman güreşine tutuşan Mollaya, herkes hayran, hayran bakıyordu. Molla, Yusufu nazaran küçük olan gövdesile, hasmını, ikide bir bastırıyordu, nefes almıya meydan vermeden bir oyundan diğer oyuna geçiyordu.

Molla, Yusuf la böyle bir saat kadar idman güreşi yaptı. Haremağaları hocaya bayılmışlardı. Yusuf gibi bir adamı istediği gibi oradan; oraya savuruyordu.

Yusuf; Mollanın idman güreşinden huylandı. Ve onu, Hergeleci İbrahim pehlivandan bile tehlikeli buldu. Hatta, bu idman güreşinden sonra; Molla ile ahabab oldu.

Hatta, bir gün Erenköyünde güreş vardı. Yusuf Mollaya sordu: — Molla; Erenköyü güreşine geleceksin mi?

Hoca cevap verdi: — E, kısmet olursa gideceğim..

Yusuf, hocanın bu mukabelesi üzerine: — İkimizde gidersek bizi güreştirirler, vazgeç, ya sen yalnız git ben gitmiyeyim, veyahud ben yalnız gideyim.

Dedi. Molla mukabele etti: — İy amma; nasıl olur, halk iki mizinde İstanbulda olduğunu biliyor, birbirinden kaçtı demezler mi? Yusuf, hocanın bu sözleri üzerine:

— Eh, öyle ise, beraber dahi giderek güreşi oynas tutarız.

Demişti. Hoca, Yusufun bu sözüne kalınları çatarak: — Oklar mı? Bel Yusuf Ben, oynas güreş tutmam.

Diyerek, Yusufun lâkırdılarını ağzında bırakmıştı.

Yusufun, bu konuşmalarına şahid olanlar var, Bunlardan birisi, Koca Muraddır. Koca Murad, Yusufun Hocadan çekindiğini söylerdi. Hatta, bir gün demiş ki:

— Bu Molla ile güreş yapmakt tehlikelidir. İnsan bir yerinden hatırlar bu adam..

Fakat; hadimağaları, beylet, paşalar durur mu? Bir gün, Ramide yapılan güreşte Yusuf la Mollayı tutuşturdular. Bu güreşte, meşhur Aliço da vardı.

İşte; bu güreş Mollanın son güreşi oldu.

Aliço, Mollanın güreşine bayırdı. Güreşi bırakmış, altmış beşlik bir ihtiyar olduğu halde, ikide bir arkadaşlarına söylemiş:

— Ah, ne olurdu. Şu Molla, güreştiğim zamana tesadüf eden bir pehlivan olsaydı da; Şu herifle zevkle doya, doya, kana, kana bir güreş yapardım.

Hakikaten; Mollanın güreşi zevkli idi.

Ne ise, Yusuf la, Molla Ramide kapıştılar.

Mümin Hocayı, İstanbulda herkes yeni tanıdığı halde her nedense sevmişti. Rami güreşinde de herkes Molla tarafını tutuyordu.

Hoca; ağırbaş, hasmına kat'iyen hainlik etmiyen, tam bir sporcu ruhu taşıyan pehlivandı.

Yusuf; zoru görürse, veyahud hasmını yenemezse; hain güreşirdi. Bilhassa; boyundurukla boğardı.

Molla, dalmadıkça, boyunduruk çekmez, kemanede iken hasmın midesini, barsaklarını sıkıp ovalamazdı.

(Arkası var)

«Son Posta» nun tefrihası: 65

YAZAN : EKREM REŞİD

— Dur... Sen dur!... Seninle görülecek hesabımız var... Sana Yıldız göz koymanın ne demek olduğunu anlatacağım... Seni yiyeceğim, anladın mı, yiyeceğim... — Ne dedin?... Ne dedin?... — Bu ses!... Temelin sesi!... Ne güzel ses, ne tatlı ses!... Ne hayat verici ses!... — Ne dedin?... Ne dedin?... — Kara Aslan Temelin ansızın zühur etmesi karşısında şaşırıldı, kaldı. Birkaç adım daha attı. Şimdi Şetvanın tâ yanında, Kara Aslanla da burun buruna.

— Baksana bana!... Kara Aslan mısın nesin?... Bana... Bize Ofis Temel reis derler... Temel reis denizde kaptan, karada aslandır. Ne biçim aslan olduğumuzu bilmek istiyorsan sıva kolları!... Kara Aslan bir iki adım geri gidiyor. Temelle bu derece yakın olmak işine gelmiyor. Geriye attığı bu iki adım mühim bir ric'atten başka bir şey değildir... Mahcupiyet dolu bir sesle:

— Sana lâfım yok... Buna var... dedi.

— O demek ben demektir... Haydi... Demin bir şeyler söylediyordun, tekrar et bakalım...

Kara Aslanın kolları düştü, yumrukları açıldı, omuzları kalktı, başı omuzlarının arasına girdi. Suç üzerinde yakalanmış haylaz ve korkak bir çocuk gibi:

— Ne bileyim ben... Haberim yoktu... Bir şey söylemedik canım...

Deyip uzaklaşıyor. Şetvan da Temele şükran ve minnet dolu nazlarla bakarak dua ediyor:

— Hay Allah razı olsun!.. Allah eksik etmesin!..

Fakat Temel, sabırsızlıkla:

— Sus be!.. Yenicami dilencisi mi oldun?... Seni mi dinliyeceğiz!...

Diye haykırıyor. Temelin bu büfâl müdahalesi Hava - Civanın rabotalarının ne derece kuvvetli olduğunu Şetvan'a göstermişti. Temelin bu hare-

keti kendisini cidden son derece mütehasis etmişti. Hayır, hayır, Temel yek nazarada zannedildiği kadar fena bir adam değildi, bilâkis insanî hisler beslediği muhakkaktı, hattâ denilebilirdi ki Temel emsaline nadir tesadüf edililen bir dosttu. İyi bir dost, tam bir dost, fevkalâde bir dost!.. Bunu Temele şükranlarla söylemesi lâzımdı. Söyledi. Fakat Temel hiçbir teşekkür, hiçbir minnet tezahürü kabul etmedi.

— Yeter, çok söylenme!.. Kafa şişiriyorsun... Ne var, ne oldu, ne yaptık?... Benim yapmış olduğumu kim olsa yapar. Sen yapmaz mısın?..

— Evet... Tabii!..

Hayır!.. Yapmazdı... Bunu Şetvan pekâlâ biliyordu... Hayır yapmazdı çünkü itişten kakaştan, dövüşten, boğuştan çok korkardı. Demek oluyordu ki Temel kendisinden çok fedakâr, asil bir dosttu. Melpoment içeri girdi. Bu sa-

yede Şetvan kendi nazarında düşmüş olduğu müşkül vaziyetten kurtuldu. Lehine olarak şunu kaydetmek lâzımdır ki o akşam Şetvan Melpomentle Temelin taşkınlıklarına, münasebetsizliklerine kulak tirmalıkları sözlerine, yüz kırtarıcı hareketlerine zerre kadar itiraz etmedi.

★

Hiç şüphesiz Apustol bir şehrin merakını yandırmak için lâzım gelen dehaya malikti. Cambazhanenin yeniden açılması adı bir hâdiseden ibaret olduğu halde bunu Apustol mühim bir vakıa gibi göstermeğe muvaffak olmuştu. Günlere, haftalara evvel ilânlar her sokakta duvarlara mebzulen yapıştırılmıştı. Bu ilânların tertibi rengi, şekli nazarı dikkati celbetmemesi mümkün değildi. Gazetede ilân, sokaklarda ilân, duvarlarda ilân, evlerde ilân, telefonlarda ilân, radyoda ilân, Hava - Cıva hakkında gazetelerde, mecmualarda fıkralar, havadisler, röportajlar, mülâkatlar, herşey, herşey yapılmıştı.

Herhangi sınıftan, meslekten, tabakadan, dinden, mezhepten olursa olsun, her İstanbul sakini Hava - Cıva'nın ismini öğrenmişti. Bazan bir banka müdürünün masası üzerindeki müteaddid telefonların biri acı acı çalar mühim

(Arkası var)

İstanbul borsası

31/5/1941 açılış - kapanış fiyatları

ÇEKLER

	Açılış ve kapanış	
Londra	1 Sterlin	5.22
New-York	100 Dolar	132.20
Cenevre	100 İsviç. Fr.	30.1725
Atina	100 Drahmi	0.995
Madrid	100 Peçeta	12.89
Yokohama	100 Yen	31.0175
Stokholm	100 İsviç. Fr.	30.98
Alın		26.75
24 ayar külçe altın		333

Eşam ve Tahvilât

Anadolu Demiryolu 1, 2	43.25
İstanbul Rıhtım Şirketi, Tahvil	12.45

Türkçeyi tahrib eden yabancı kelimeler

(Baştarafı 1 inci sayfada)

Diye sordu. Şimdiye kadar birçok münevverlerimizin üstünde ehemmiyetle durduğu bu kültür ve memleket meselesi, bu defa memleketin en yüksek kürsüsünden ve bir millet vekili tarafından tekrar tazelenmiş bulunuyor.

Bazı kozmopolit kalemlerin ve kozmopolit bir zihniyetin Türk diline gümrüksüz kaçtığı, gizlice soktuğu bu kelimeler lisanımızda hâlâ yaşayacak mı?

Kültürümüzün en esash meselelerinden biri olan bu hadiseyi, bu hususta konuşmaya salâhiyetler münevverlerimiz arasında açtığımız bir anketle bir neticeye bağlamak istedik. Aldığımız cevapları negre devam ediyoruz:

Muharrir ve romancı Peyami Safa ne diyor?

Muharrir ve romancı Peyami Safa diyor ki:

— Türkçede bulunan yabancı kelimeler dört kısma ayrılabilir:

1. — İstihlaklar, 2. — Her lisan da müşterek vagon- gibi kelimeler, 3. — Türkçesi olmayan kelimeler, 4. — Türkçesi olanlar.

Ben istihlakların, bütün garb memleketlerinde olduğu gibi lâ-tinceden ve Yunancadan alınmasına taraftar olduğum için bu yabancı kelimelere (hoş geldiniz) derim. Her lisan da müşterek yabancı kelimeler, beynelmül bir hayatıyet sahibirdir ve bunlara karşı yapılan mücadele hiçbir yerde muvaffak olamamıştır. Meselâ Fransızlar Wagon - lit kelimesi yerine Voiture-lit kelimesini ikame etmeğe nafle yere uğraşmışlardır. Türkçesi olmayan yabancı kelimelerin kullanılmasında da mutlak bir zaruret olduğunu kim inkâr eder? Meselâ yerli mallarımız arasında ampul yoktur, fakat bu, bizi ampul kullanmaktan menedemez.

Türkçesi olan yabancı kelimelerin kullanılmasında doğru olmadığında da hepimiz ittifak ediyoruz. Yalnız, bize, öz türkçe oldukları iddia edilerek, bu yabancı kelimelerden daha yabancı karşılıklar teklif ediyor. Bunların türkçe olduklarına inanacağımız güne kadar bazı yabancı kelimeleri tercihde de mazur görülmeliyiz. Bence yabancı kelime süstimali, türkçe karşılığı olanlara inhisar eder. Geri tarafı zaruridir.

Dünyanın bütün lisanslarında yabancı kelime vardır ve bir lisanın safiyeti, iptidailiğinden başka hiçbir şeye delâlet etmez.

Şair ve edebiyat muallimi Orhan Seyfi ne diyor?

«Karşılığı bulunan arabca ve farsca kelimelerle, garb dillerinden, bilhassa fransızcadan alınan kelimeler arasında hiçbir ayrılık bulunmamak gerektir. Öbür kelimeleri niçin dilimizden atıyor, sak, bunları da aynı şekilde dilimize sokmamalıyız. Garb lisanslarını ileri ve medeni dil addederek türkçeyi bunlarla süslemekle, osmanlıca'yı yeniden ihya etmek arasında fark görüyorum.

Dil meselesi hakkında merhum Said Beyin şu kıtası bence en güzel bir düsturdur:

«Arabca istiyen Ürbana gitsin, Acemce istiyen İrana gitsin, Frengiler Frengistan'a gitsin Ki, biz Türküz, bize Türkçe gerektir.

Bunu fehmetsiz denemektir. Bunu fehmetsizinin ne olduğunu artık siz tayin edin.»

Şair Yusuf Ziya'nın fikirleri

« Dilde türkçeleşme cereyanı başladığı zaman, iddia ediyorduk: 3 lisan dan mürekkep bir lisan olmaz.

Bugünkü güzel türkçe, çünkü bu iddianın eseridir. Fakat, şimdi arabca ve acemceden kurtulan Türk diline gene yabancı kelimeler üşüşüyor. Bunlar şarklı değilmiş de, garbhıymış. Ne çıkar? Yürün çocuklarımızı yeni bir tasfiye gücümüz karşısında bırakmamak için, bugünden, hayır bu dakikadan tedbir almalıyız. Artık daki-

malı bu kâfiri ortadan...»

« Üsküdar'da Kuzguncak caddesinde 89 numaralı evde Ahmed İçer:

« Diğer iptilâlara nazaran içki az zarardır. Biz daha ziyade kumarla ve uyuşturucu maddelerle mücadele etmeliyiz. Kumar ve eroin gibi cemiyeti kemiren afetler dururken, rakı ile, votka ile, bir ile istgal etmek ehemmiyetli mü - Hime tercihi gibi bir şey olur.

« Hele içki yaşağı; bizde tecrübe edilmiş, muvaffak olmamış bir memnuiyettir.

« Ben her akşam muayyen miktar da ve temiz mezelere alkol alırım. 12 senedir devam eden bu tiryakilikten hiç bir zarar görmedim.

« Benim sen tecrübeli adamların söyledikleri sözü pek yabana atma... Hakikaten içki denilen zıkkım, şişede durduğu gibi durmaz. Ağzını boluşturmaya gör, bir kadeh benden, bir kadeh senden diye bir başladın mı, arkası çorab söküğü gibi gider.

« Ben ne arkadaşlar tanım ki, bu yüzden hapishaneyi boylamış, hayatlarına kasdetmişlerdir.

« En iyisi, içmek ve çileden çıkmamak. Fakat gelelelim, buna muktedir olamıyoruz. Bayan Türkân haklıdır bu işte... Kaldır-

Yeni vergiler tatbik sahasına girdi

(Baştarafı 1 inci sayfada)

demir ve denizyolları, posta, telgraf, elektrik ve diğer daireleri alâkadar eden hükümlerini bu makamlara tebliğ etmiştir.

Muamele vergisine tâbi maddeler
Defterdarlık diğer taraftan muamele vergisine tâbi tutulan çeşitli maddelerle, kepek, yerli mahsullerden istihsal edilmeğe olan zeytinyağı, susam yağı, bezir vesair yağların mevcut stoklarını tesbite başlamıştır. Bu maddelerle ellerinde istihlak vergisine tâbi tutulan çimento ve istihlak vergileri artırılan sunî ipek ve sunî ipek ipliği, kahve, çay stokları bulunan kimseler tarafından itibaren üç gün zarfında maliye varidat şubelerine birer beyanname ile ticaretbâne, mağaza, fabrika, imalâthane, ambar, depo veya acenta ve komisyoncuları mezinde mevcut stokların cins ve miktarlarını bildireceklerdir.

Hususî müskirat amilleri
Keza hususî müskirat amilleri ile bütün ve müskirat bayileri acenta ve komisyoncular tarafından itibaren üç gün zarfında 31 Mayıs tarihinde ellerinde mevcut her nevi sigara, tütün, rakı, konyak, likör, şampanya, viski, cin, votka ve şarablarla kibritlerin miktarını bir beyanname ile inhisarları idaresine bildireceklerdir. Kibrit inhisar idaresine tuz alıcı ve satıcıları da ellerindeki kibrit, çakmak taşı ve tuz miktarı hakkında inhisarları idaresine birer beyanname vereceklerdir. Vergi ve resimleri artırılan maddelerin miktarını beyannamelede yanlış gösteren veya müddeti zarfında beyanname veremeyenlerden beş kat fazlasıyla vergi alınacaktır.

Beyanname ler alâkadarlarca kontrol edildi'ten sonra yeni zamlar dolayısıyla srikalarda husule gelen farklar derhal sahibleri tarafından ödenecektir.

Zamdan istifadeye kalkınlar
Diğer taraf'ın alâkadar makam lar yeni zamlar dolayısıyla herhangi bir kimsenin fazla kâr teminine kalkınmasına kat'iyen imkân vermemek üzere icab eden bütün tedbirleri almışlardır. Yeni zamlarla alâkadar bulunan maddelere yalnız bu zam nisbetinde bir ilâve yapılacak, fazla fiatla mal satılmasına müsaama olunmayacaktır.

Fiat mürakaabe bürosu, emniyet, belediye ve maliye teşkilâtı memurları bu hususta çok sıkı tetkik ve kontroller yapacaklardır. Yeni zamlardan fazla menfaat temin etmek isteyenler millî koruma kanunu hükümlerine göre şiddetle cezalandırılacaklardır.

Diğer taraftan şeker ve glikozdan alınan istihlak vergisinin artırılmasına dair olan kanun da dün neşrolunmuş ve mer'iyet mevkiine girmiştir. Şeker ve glikoz alım satımları meşgul olanlar ellerindeki stokların miktarını yarın akşama kadar bir beyanname ile muamele ve istihlak vergileri merkezine bildireceklerdir.

Kibritin beher kutusuna yapılan 10 para zammın tatbikine de başlanmıştır. Kibritler 100 paraya satılmaktadır.

Yeni vergi zamları
Bugünden itibaren tatbik olan yeni vergi zamlarını aşağıya yazıyoruz:

1 — 20 sigaray muhtevî paketlerde 11 kuruş ve daha yukarı olanların beher paketine bir kuruş,

kalar bile tehlike olmağa başladığı.

Vilâyet köy bürosu şefi muharrir Salâhettin Demirkan

« Lisansımızda mukabili bulunan birçok yabancı kelimeleri Türk diline sokmak her Türk müneveri gibi, benim de tahammül edemediğim bir şey. Fakat yalnız frânçe kelimeleri değil, hâlâ yaşayan bazı arabca ve farsça kelimeleri de dilimizden kovmak lâzım. Bunun önüne geçmek için cemiyet kat'i bir reaksiyonu lâzımdır. Bu arada Anadolu ajansını da yabancı kelime kullanmak iptilâsından kurtarmak icab eder.»

G. O.

bu fiattan aşağı olanların paketine 20 para, 25 gramlık enfiye ve tönbeği paketlerine 60 para, 15-25 santilitrelik rakı, konyak, konyak ve likörlerin beher şişesine 5 kuruş, 35 ve 50 santilitreliklere 8 kuruş, 50 santilitreden yukarı olanlara 12 kuruş, şampanya ve viskinin beher şişesine 75 kuruş, şarabların beher litresine 2 kuruş.

Elektrik, havagazi
2 — Elektrik ve havagazi istihlak resmine yüzde 50 nisbetinde zam, buna göre; elektrik kilovatına 1 kuruş, havagazinin beher metre mikâbına 20 para zam.

(Elektrik ve havagazi saatleri)
10 gün içinde okunarak yakılan miktar tesbit olunacak ve bu miktardan sonraki kısım zamma tâbi tutulacaktır.)

3 — Kibrit kutularına 10 para.

Mektublar
4 — Adı mektublarla kartpostallar, kıymetsiz ticaret eşyası, vâdî tebliğatı bir kuruş, taahhüdü mektublarda bir kuruş, iadeli taahhüdü mektublarında iki kuruş, dahil telgraflarda 50 kuruşa kadar olanlardan 5 kuruş, fazlasından 10 kuruş, 1000 kuruştan 250 ye kadar olanlara 15 ve 250 den fazla olanlara da 20 kuruş, posta kutularına abone ücretine yüzde 5 zam yapılacaktır. Bu zamlardan ek sık pul yapışturanlardan iki misli ceza alınacaktır.

Nakliyat
5 — Nakliyat vergisinde 10 paralık kesirler 20 paraya iblağ edilecektir. Kadıköy vapurları birinci mevki bileti 11 kuruş on paradan 11,5 kuruşa çıkarılacaktır.

6 — İhracattan alınacak resim nisbeti yüzde 2 den yüzde 3 e çıkarılmıştır.

7 — Beyanname li kazanç mükelleflerine geçen sene yapılan % 50 zam yeniden bir misli artırılmıştır. İradlı kazanç mükelleflerine geçen yıl yapılan % 20 ye bir misli zam.

8 — Bina vergisi; meskenlerde bina vergisinin altında birer, varidat olanlarda üçte biri nisbetinde müdafaa vergisi zamm edilmiştir.

9 — Teşviki sanayi kanununun istifade eden müesseselerden alınan müdafaa vergisine % 50 zam yapılmıştır.

10 — Telefonlarda abone ücreti yüzde 10 artırılmıştır.

11 — Çimento ton başına 200 kuruş, kahveye kiloda 25, çaya 40 kuruş zam yapılmıştır.

12 — Sinema ve tiyatro konser biletlerinden alınan resme % 10 zam yapılmıştır.

13 — Şekerden memleket içinde imal edilen maddelerle kepek ve yerli nebati yağlar % 10 muamele vergisine tâbi tutulmuşlardır.

14 — Sunî ipek ve sunî ipek ipliğinden alınacak istihlak vergisine % 10 zam yapılmıştır.

Kazanç vergisi
Kazanç vergisine yapılan zamlar:

a — Beyanname ye tâbi mükelleflerin, beyanname usulünü tercih etmiş olanların kazanç vergilerine geçen sene yapılmış olan % 50 zam bir misli artırılmış, yani yüzde yüze çıkarılmıştır. Bunların 25 lira olan ruhsat tezkeresi harçları da 50 liraya iblağ edilmiştir.

b — Serbest meslek erbabının kazanç vergilerine geçen sene yapılmış olan % 50 zam bir misli artırılmıştır.

c — Muteahhidlerin, ecebi nakliyat kumpanya ve acentalarının ve gayri menkul yaptırıp satmağı meslek itihaz edenlerin vergilerine geçen sene yapılmış olan % 50 zam bir misli artırılmış ve bunların dört lira olan ruhsat tezkeresi harçları 24 liraya çıkarılmıştır.

d — Dükkân ve mağazalarının gayri safi iradı üzerinden vergi veren mükelleflerin vergilerine geçen sene yapılan % 25 zam bir misline, yani % 50 ye çıkarılmıştır.

e — Bu zamlar 1941 mali yılı vergilerine de şamilidir, 1 Haziran 1941 tarihine kadar vergileri tebliğ edilmiş olan mükelleflere yeni zamlar ayrıca tebliğ edilmeyeceğinden mükelleflerin taksitlerini ödedikleri sırada bu zamları da ödemeleri icab eder.

Halk ne diyor?

(Baştarafı 1 inci sayfada)
düklerini sordular, işte aldıkları cevaplar:

« Çağaloğlunda Hilâhah - mer caddesinde 41 numarada Sevim fotoğrafhanesi sahibi Bedri Coşkun:

« Akşamları birkaç kadeh parlatmak, ifrata gitmemek şartıyla içki kullanmak bence mayuub değil, mergubdur.

« Ben kendi hesabıma akşamları bir otuz beşlik demlenirim. Bir ziyafette, bir eğlente olsam, imkân yok bundan başka tek bir kadeh ağzıma koymam... Bak! Meyhane sarhoşlarına kızarmış doğruyu, hele alkoliciler... Bunlar cemiyetin yüz karası... Rakı tutmuyor diye, şişe şişe ispiroto içerler... Canlarına kasteden bu insanlara bakıp da kadın mebusumuzu haklı bulmamak kabil değildir.

« Sonra gene bir takım insanlar vardır ki; kazançları az olduğu ve çoluk çocuk sahibi buldukları halde, yavrucuklarının nafakasını içkiye verirler. Bence içkiyi ta'mamen kaldırarak imkânsızdır. En makul tedbir, içkiyi burnuna içen-

leri yola getirmektedir.»

« Sirkeci'de Melek kıvaat - hanesinde garson Etem Yüzügülmez:

« Bayım sen tecrübeli adamların söyledikleri sözü pek yabana atma... Hakikaten içki denilen zıkkım, şişede durduğu gibi durmaz. Ağzını boluşturmaya gör, bir kadeh benden, bir kadeh senden diye bir başladın mı, arkası çorab söküğü gibi gider.

« Ben ne arkadaşlar tanım ki, bu yüzden hapishaneyi boylamış, hayatlarına kasdetmişlerdir.

« En iyisi, içmek ve çileden çıkmamak. Fakat gelelelim, buna muktedir olamıyoruz. Bayan Türkân haklıdır bu işte... Kaldır-

Askerî vaziyet

(Baştarafı 1 inci sayfada)

velâ deniz sularının İngiliz donanması tarafından tahliyesi temin edecek olan hava faaliyetinin neticelenmesini beklediler. Hava taarruzlarıyla lüzumundan fazla hasara uğrayan İngiliz donanması Girid sularından çekilmeğe başlamıştı. Oniki adada bulunan İtalyan kuvvetlerinden veyahud gene adalara yeni getirilmiş olan kuvvetlerden bir kısmını adapın şark sahillerine çıkarmışlar ve bu suretle garben şarka doğru, bütün ada sahasındaki Britanya ve Yunan kuvvetlerini bir de bu taraftan tehdit etmişlerdir. Bütün bu hareket, tabiatle adada bir müdafaa merkezini ve bir harb cephesinin teşekkülüne mâni olduğundan garb ucundan kuvvetini artırarak gelen Alman tazyiki karşısında hasım tarafı nihayet dağılmaya mecbur kalmıştır.

Almanlar, ada üzerine havadan immeğe ayın yirmisinde başladılar. Teşebbüsün üçüncü günü Maleme ye tamamen hâkim olmuşlar, Kan diye'yi tehditlerini altına almışlar, Resmo'yu tazyika başlamışlar, dördüncü günü de İngiliz filosunun müdahalelerine nihaye: verdirecek bir hava hakimiyeti tesis etmişlerdi. Bu hava hakimiyeti üzerine ağır malzemelerini de adaya yollamaya muvaffak olduktan sonra, geçen dört gün, adadaki İngiliz - Yunan kuvvetlerinin dağılmasına kifayet etmiştir.

Bu hareket esasında, en mühim tölü gene tayyare oynadı. Bir çok hallerde ötedenberi tayyarelerin, topçu vazifesini ifa ettiklerini ve bu işi bazan en ağır topçudan daha iyi yaptıklarını gördük. Meselâ, geçen seneki garb cephesi muhâberelerinde istihlaklara hücum için Alman tayyareleri çok kuvvetli müdahaleler yaptılar; geçen Cihan Harbinde 42 santimetrelilik toplarla yaptıkları bazı mühim işleri, bu defaki muharebede Alman tayyareleri, hiçbir top mermisinin temin edemeyeceği bir ağırlıkla gördüler. Fakat, tayyarenin topçu vazifesini ifa edebileceğini asıl bu Girid teşebbüsünde gördük.

Tayyare sade topçu vazifesini değil, çok mükemmel bir nakliye vazifesini de görüyor. Bunu da tayyareler vastasıyla Girid yapılmış olan nakliyatın anlıyoruz. Bu nakliyat az bir şey değildir. Her ne kadar İngilizler, ilk verdikleri haberlerde evvelâ 1500, sonra 7000, sonra 15000 ve nihayet 30000 askerden bahsettilerse de bu rakamlar, herhangi bir hesap üzerine tesbit edilmiş şeyler değildir. Almanlar, adaya ilk kırk sekiz saat zarfında külliyyetli bir kuvvet ihraç etmemiş olsalardı bu hareketi bu kadar kısa bir zamanda bitirmelerinin ilk imkânlarını elde edemezlerdi. Adada mühim bir İngiliz kuvveti birlikte Yunan ordusunun bazı kısımları vardı. Girid dağılırının ve hattâ kadınların bile paraşütlüleri karşı avcı çıktıklarını gene İngiliz kaynakları söylendiğine göre, adaya bidayette hafif silahlarla mücehhez olarak inen paraşütçülerin ve hemen onları takip eden yardımçı kuvvetlerin hiç olmazsa adedece kuvvetli bulunmaları ve kendilerine lâzım olan cepaneyi, silahı ve yiyeceği geriden mütemadiyen taşıyan vasıtalara malik bulunmaları icab eder. Her şeyde ziyâz emniyeti seven Alman erkânharbiyesi bu işi ilk zamanlarda denizin tesadüfi ve şüpheli vasıtalarına tevdi edemez. Şu halde, hareket, her şeyden evvel tayyare nakliye kuvvetine güvenilerek yapılmıştır. S. G.

Hikâye: Sahneye ilk çıkışım

(Baştarafı 5 inci sayfada)

bu ses o kadar anı çıkmıştı ki, bütün artistler gayri ihtiyari yerlerinden fırladılar. Bu vaziyet üzerine, sağında ve solundaki artistler, derhal sahneyi terk etmemi ihtar ettiler. Onların kanaatince benim bu halim seyircilerin dikkatini esas mevzudan ayırıyordu.

Doğrusunu isterseniz artistlerin, «Esas mevzu» dedikleri şeyin ne olduğuna iyce anlamamıştım. Fakat bildiğim ve anladığım bir tek şey vardıysa, o da, artistlerin, gittikçe artmakta olan şöhretim karşısında büyük bir kıskançlık duymağa başlamaları idi.

Tabii onlarla münakaşa edecek değildim. Sofradan kalktım. Fakat kulis arasına girinceye kadar iki defa çıkırdım. Kulis arasına girer girmez de üçüncü çıkışı bas tım.

Fakat bu üçüncü çıkışı o kadar şiddetle fırlamıştı ki, herkes sahnenin ortasında tabanca atıldığını zannetti. Seyirci kâhkahaları ta yanına kadar geliyordu.

Kulis arasında rejisörün pençesine düşmüşüüm.

Rejisörün ilk yaptığı hareket, boğazıma sarılmak oldu. Herif beni o kadar şiddetle sarıyordu ki, başımdaki saçlar, yüzümdeki sakal ve bıyıklar sapır sapır yerlere döküldü.

Ancak cascavlak bir hale gelince, boğazımı bıraktı.

Perde kapandığı zaman halk, müthiş bir alkış tufanı arasında beni çağırmağa başladı. Yüzlerce ağzından birden:

« Tüccarı istiyoruz... Hani şu çıkıran tüccarı... Petr Nikitiç... Sesleri yükseliyordu.

Fakat bu muazzam zaferime rağmen, ben bir daha hiç sahneye çıkmak teşebbüsünde bulunmadım.

Hasan Âli Ediz

« Benim sen tecrübeli adamların söyledikleri sözü pek yabana atma... Hakikaten içki denilen zıkkım, şişede durduğu gibi durmaz. Ağzını boluşturmaya gör, bir kadeh benden, bir kadeh senden diye bir başladın mı, arkası çorab söküğü gibi gider.

« Ben ne arkadaşlar tanım ki, bu yüzden hapishaneyi boylamış, hayatlarına kasdetmişlerdir.

« En iyisi, içmek ve çileden çıkmamak. Fakat gelelelim, buna muktedir olamıyoruz. Bayan Türkân haklıdır bu işte... Kaldır-

« Benim sen tecrübeli adamların söyledikleri sözü pek yabana atma... Hakikaten içki denilen zıkkım, şişede durduğu gibi durmaz. Ağzını boluşturmaya gör, bir kadeh benden, bir kadeh senden diye bir başladın mı, arkası çorab söküğü gibi gider.

« Ben ne arkadaşlar tanım ki, bu yüzden hapishaneyi boylamış, hayatlarına kasdetmişlerdir.

« En iyisi, içmek ve çileden çıkmamak. Fakat gelelelim, buna muktedir olamıyoruz. Bayan Türkân haklıdır bu işte... Kaldır-

« Benim sen tecrübeli adamların söyledikleri sözü pek yabana atma... Hakikaten içki denilen zıkkım, şişede durduğu gibi durmaz. Ağzını boluşturmaya gör, bir kadeh benden, bir kadeh senden diye bir başladın mı, arkası çorab söküğü gibi gider.

« Ben ne arkadaşlar tanım ki, bu yüzden hapishaneyi boylamış, hayatlarına kasdetmişlerdir.

« En iyisi, içmek ve çileden çıkmamak. Fakat gelelelim, buna muktedir olamıyoruz. Bayan Türkân haklıdır bu işte... Kaldır-

« Benim sen tecrübeli adamların söyledikleri sözü pek yabana atma... Hakikaten içki denilen zıkkım, şişede durduğu gibi durmaz. Ağzını boluşturmaya gör, bir kadeh benden, bir kadeh senden diye bir başladın mı, arkası çorab söküğü gibi gider.

« Ben ne arkadaşlar tanım ki, bu yüzden hapishaneyi boylamış, hayatlarına kasdetmişlerdir.

« En iyisi, içmek ve çileden çıkmamak. Fakat gelelelim, buna muktedir olamıyoruz. Bayan Türkân haklıdır bu işte... Kaldır-

İktisadi tetkikler

(Baştarafı 2 nci sayfada)

İstihsal malları idhalât kıymetini mutaleaya geçecek olursak, burada her grupta, geniş mikyasta bir nezzülün vâkı olduğu derhal göze çarpar. Filhakika 1940 senesi zarfında bakır ve halitası %83, kara nakil vasıtaları % 77, demir ve çelik % 70 ve nihayet her türlü maline ithalât kıymeti de % 55 nisbetinde sukut etmiştir.

(Arkası var)

1939 ve 1940 senelerindeki ithalâtımız

Madde grupları	Mikdarı	1940		1939	
		Mikdar	Kıymet	Mikdar	Kıymet
		Bin lira	Bin lira	Bin lira	Bin lira
Yün, kıl ve iplikleri	1.067.543	kilo	1.474	2.825.599	3.465
Yün ve kıl mensucat	105.542	»	539	250.684	1.077
Pamuk ipliği	856.026	»	1.253	4.249.943	3.550
Pamuk mensucat	3.586.695	»	5.337	8.722.201	12.572
Keten, kendir vesair nebati maddelerden mamul mensucat	2.101.320	»	759	3.400.598	1.056
Şeker ve mamulâtı	5.616.271	»	864	27.390.653	1.965
Kahve, kakao, çay	5.963.174	»	2.318	7.222.034	2.432
Deriler	2.514.397	»	1.418	7.638.427	2.976
Lâstik, kauçuk ve mamulâtı	1.027.300	»	1.081	1.874.130	2.043
Ağaç, kömür, kereste ve ağaç mamulâtı	50.906.215	»	2.496	49.394.174	2.163
Kâğıt ve tatbikatı	14.162.934	»	3.737	25.590.949	3.250
Taşlar, topraklar ve malzeme	(8.288 ton)			90.859	(2.134
Mulâtı	(8.067.863 kilo)		940	15.315.177	(2.134
Çamurlar	6.204.324	»	1.574	6.362.130	1.446
Boyalar	2.559.214	»	1.845	4.591.627	1.724
(6.607 ton)				38.518	
Mahrukat, züvyutu madeniye	(151.653.093 kilo)		10.539	187.161.722	(5.963
(12.106 M. 3)				20.511	
Ecsamî kimyeviye ve tıbbiye	(23.498.543 kilo)		3.400	25.054.531	(2.872
Şühîh kaleviyat	543.239	»	2.343	994.121	2.504
Alâtı basariye ve fenniye, cihazlar ve aksamı	430.972	»	1.650	834.434	3.098
Makineler	11.882.550	»	8.916	28.065.122	19.958
(5.899 aded)				11.584	
Kara nakliye vasıtaları	(1.943.709 kilo)		1.387	9.493.111	(6.192

TARABYA TOKATLIYAN OTELİ AÇILMIŞTIR

İstanbul Defterdarlığından:

1 — Fevkâlâde vaziyet dolayısıyla bazı vergi ve resimlere zam icrasına dair olan 3828 sayılı ve 17/5/940 tarihli kanuna ek kanun 31/5/1941 tarihinde neşredilmiştir.

2 — Bu kanuna aşağıda 3 numaralı bendin A, B, C, fıkralarında yazılı maddeler muamele vergisine, ve E fıkrasındaki maddeler istihlak vergisine tabi tutulmuş ve F, G, H fıkralarında maddelerin istihlak vergileri de artırılmıştır. Bu maddeler:

A) Alım ve satımı ile işgal edenler.

B) Bu maddeleri imalatında iptidai veya tâli madde olarak kullanan sınıal müesseseler.

Bu maddelerden kanunun neşredildiği günün yani 31/5/1941 Cumartesi gününün sabahında ticarethane, mağaza, fabrika, imalâthane, anbar ve depolarında şube, acente ve komisyoncuları nezdinde veya sair yerlerde bulunan stoklarının cinsini, miktarını, sıklığını ve buldukları yerleri bu ilân yapıldığı günün ertesi gününden itibaren üç gün zarfında bir beyanname ile Galata Balıkpazarında Muamele ve istihlak vergileri merkez tahakkuk şubesi şefliğine, Beykoz, Sarıyer, Bakırköy ve Adalar kazalarındaki mükellefler de bu kazalar malmüdürlüklerine bildirmeğe mecburdurlar. (Bunlardan sınıal müesseseler kanunun neşri tarihinde imali beklemiş haldede bulunan mevaddı beyannamelerine iptidai madde halindeki miktar ve sıklıklarına göre dercedeceklerdir.)

3 — Beyanname ile bildirilecek maddeler aşağıda gösterilmiştir.

A) Kepek.

B) Yerli nebatî mahsullerin tasvir ve tasfiyesinden istihsal olunan yağlar (zeytinyağı, susam yağı, ayçiçeği yağı, rapisa, keten, bezir vesaire yağları gibi)

C) Şekerden memleket içinde imal olunan maddeler (Lokum, akide şekeri, bombon, karamelâ, reçel, marmalât, fundan; jile şekeri, şekerleme, şurup ve emsali, terkibinde % 50 den fazla şekeri muhtevi olup şimdiki kadar muamele vergisinden muaf bulunan maddeler) (Tahin helvası beyanname ile ihbar mecburiyetine tabi değildir.)

D) Lâstik çizme, şoson, kalos, ökçe.

E) Gümrük idhalât tarifesinin 469/A, B pozisyonlarına giren her nevi çimento.

F) Gümrük idhalât tarifesinin 129/B, 132/B Pozisyonlarına giren sunî ipek ve sunî ipek ipliği.

G) Her nevi kahve (gümrük tarife numarası 218)

H) Her nevi çay (gümrük tarife numarası 213)

4 — Yukarıda 2 numaralı bentte yazılı şahıs ve müesseselerden kanunun neşri gününün sabahında kepek, yağ, şeker mevaddı yüzler kilodan, lâstik ökçe, şoson, kalos, çizme, sunî ipek ve sunî ipek ipliği, kahve ve çay mevcudu onar kilodan, çimento mevcudu 500 kilodan az olanlarla 3843 sayılı muamele vergisi kanununun aşağıda 5 numaralı bentte yazılı 11 ve 12 inci maddeleri mucibince muamele vergisinden muaf bulunan beyanname vermek mecburiyetine tabi değildirlir.

5 — 3843 sayılı muamele vergisi kanununun 11 inci maddesi mucibince muamele vergisinden muaf olanlar aynı evde ikamet eden adesi efrafi ile birlikte münhasıran ikametgâh dahilinde icra edilmek ve muharrak kuvvet kullanılmamak ve hariçten alacağı işçi beşi geçmemek şartı ile iplik, havlu, örtü, çorap ve mensucat gibi örgü ve dokuma işleriyle dantela ve nakış işleri hasircilik ve sepetçilik mamulâtı, ip ve urgan imalâtı ile işgal edenlerdir.

Mezûr kanunun 12 nci maddesiyle muamele vergisinden muaf tutulmuş olanlar da doğrudan doğruya veya bilvasıta yalnız bir müşteri hesabına imalât yapımayan ve istihdam ettiği işçi sayısı müessese sahibi de (bizzat çalışın çalışmasını) dahil olmak üzere beşi teavüz etmeyen ve muharrak kuvvet kullananlarda muharrak kuvveti ikali beygir geçmeyen küçük san'at müesseseleridir. Bu müesseseler, mahalli varidat daireslerinden verilmiş olan muafiyet karnelerini haiz olanlardır.

6 — Hususî müskirat âmilleri ile tütün ve müskirat bayileri kanunun neşredildiği 31/5/941 Cumartesi gününün sabahında ticarethane, mağaza, fabrika, imalâthane, anbar ve depolarında şube ve acenteleri ve komisyoncuları nezdinde bulunan her nevi sigara ve tütün (enfilye ve tönbeke de dahil) verakî, kanyak, konyak ve likör, şampanya, viski, cin, votka, şaraplarla kibritle ve çalkın taşlarının etiket fiatlarına göre cins, nevi ve miktarlarını bu ilân yapıldığı günün ertesi gününden itibaren üç gün zarfında bir beyanname ile ruhsat tezkeresini aldıkları inhisarlar idaresine bildirmişlerdir.

7 — Kibrit inhisarı işletme şirketi acenteleri de kanunun neşri tarihinde ellerinde mevcut kibritlerle çakmak taşlarının miktarını keza bu ilân yapıldığı günün ertesi gününden itibaren üç gün içinde buldukları mahallin inhisarlar idaresine bildireceklerdir. (Kibrit inhisarı işletme şirketine aid olup acenteler nezdinde emaneten bulunduğu kayıtlı ve vesikalara tevsih edilen kibritler beyannamelere idhal edilmeyecektir.)

8 — Tuz alım ve satımı ile meşgul olan hakiki ve hükmi şahıslardan bu kanunun neşredildiği 31/5/1941 Cumartesi günü sabahı ellerinde iki yüz elli kilodan fazla tuz bulunanlar da o tarihte mağaza, anbar ve depolarında şube; acente ve komisyoncuları nezdinde vesair yerlerde bulunan tuzların cins ve miktarını ve buldukları yerleri bu ilân yapıldığı günün ertesi gününden itibaren üç gün içinde bir beyanname ile buldukları mahallin inhisarlar idaresine bildireceklerdir.

9 — Bu ilânın yukarıki bendlerinde gerek mahalli varidat daireslerine gerekse inhisar idaresine verilmesi mecburi olduğu tasvir edilen beyannameleri müddeti içinde vermeyen veya mevcudlarını beyannamelerine noksan geçirenlerden beyannamesini vermedikleri veya noksan bildirdikleri maddelerin vergisi beş kat fazlasıyla tahsil edilecektir. Alâkadarlarca bilinmek üzere ilân olunur.

Nöt:

1 — Verilecek beyannamelerin hakve silintiden âri olarak makine ile veya mürekkepli kalemle normal eb'addaki kâğıtlara yazılmasına ve aşağıdaki nümuneye göre tanzim edilmesine bilhassa dikkat olunmalıdır.

Beyanname Nümunesi

Muamele ve istihlak vergileri Merkez Tahakkuk Şifliğine
(Veyahud..... Malmüdürlüğüne)

İsim İş :

Muvazzah adresi:beyannamenin verildiği tarih

Mevcut stokların buldukları mahaller	Mevcut stokların Cinci miktarı sıklığı	İzahat

Müesseseme aid ticarethane, mağaza, fabrika, imalâthane, anbar, depo, şube ve acentelerinin komisyoncuları nezdinde vesair yerlerde kanunun neşri tarihi olan 31/5/941 Cumartesi günü sabahında mevcut bulunan vergisiz tabi maddelerin yukarıki amüfredatla gösterilmiş olduğunu bildiririm.

Pul ve müessese sahibinin açık hüviyet ve imzası

II — Mükelleflerce muamele ve istihlak vergilerine müteallik tereddüd edilecek hususa, hakkındaki beyanname verme müddetinin hitamından evvel Galata Balıkpazarında Muamele ve istihlak vergileri müdürlüğü de Merkez Tahakkuk şubesi şefliğine, ya bizzat veya 41799, 41217, 43399 numaralara telefonla müracaat etmek suretiyle ictiza eden izahat alınabilir.

—III— Hususî müskirat âmilleri, tütün ve müskirat bayileri, kibrit inhisarları işletme şirketi acentelerinin kullanacakları beyannameleri inhisar idaresine tabi ve ihzar edilmiştir. Âmil, bayi ve acentelerin slâkadar semtlerdeki inhisarlar satış depolarından tedarik etmek suretiyle bu beyannameleri tanzim ve tevdi etmeler lâzımdır. (4249)

İmlâ kılavuzu

(Baştarafı 2 nci sayfada)

Yazılarında izah ve isbat etmeğe çalıştım ki türkee, telâffuza tâbi bir yazı usulü ihtiyar etmekle beraber lisanın esas kaidelerinden, bir kelime ile kaydetmek lâzımgelirse, sarftan alâkasını kesemeyen bir dildir. Eski bir tabir ile zül ma'şeyn bir dildir; ve böyle olması da hayırlıdır. Zira eğer yalnız telâffuza tâbi olsa, memleketin her bucağında başka başka telâffuz edilen dil yazıda ne karışık bir hal alırdı! Denecek ki biz İstanbul şivesini kabul etmekle mükellefiz. Doğrudur, fakat İstanbulun hangi şivesini? Biliyoruz ki İstanbul halkının da değişik bir şivesi vardır. Bu şivelerin arasında lisan kaidesine en uygun olanını alacağız. İşte yine sarfa uygunluk mecburiyeti var. Ya memleketin muhtelif şivelerinde konuşan ve öyle yazacak olan halkına, mekteplerde çocuklarına her şeyden evvel İstanbul şivesini öğretmek ve onları öyle konuşturmak lâzımgelcek ki doğru söyleyip doğru yazabilsinler. Şu netice çıkıyor ki her şeyden evvel imlâyı sarfa uydurmak ve mekteplerde dili sarfa göre okutmak mecburiyeti var.

Ben öyle Anadoluîlular, Karadenizliler tanıdım ki yüksek tahsillerini yapmış, hayatlarını hükümet hizmetlerinde geçirmiş oldukları halde telâffuzda eski şivelerini düzeltmemişlerdir.

Bunun içindir ki türkcenin en

büyük meziyetlerinden biri olan fâilerin intizamına hâle verilmemesine ve fiilin cevherine dokunmıyarak eklerin ona göre sıralanmasına mütemayil olmakta devam ediyorum. Her lisanla telâffuzun imlâdan az çok ayrıldığına, imlâmın müstekar fakat telâffuzun herkesin ihtiyadına göre mütebeddil olduğuna vâkifiz. Yalnız Fransızları misal olarak alırsak görürüz ki hemen bütün Fransızlar [eğer tahsil görmüşlerse] imlâyı bir şekilde yazarlar, fakat telâffuzda türlü ihtisarlar, karışıklıklar yaparlar. Bu lisanı öğrenirken bizi pek eğlendiren bir oyunla vakit geçirirdik.

Bunlardan birini tahattur ediyorum:

abiskutil abismetil?

abisku abisme.

Bu nedir bilir misiniz?

Habit se cand-t-il?

Habit se met-il?

Habit se coud, habit se met.

Birçok Fransızlar buna benzer cümleleri böyle telâffuz ederler, fakat doğru yazarlar. Onun için biz Türkler de kaideye sadık kalarak anlayamayız yazalım, istensek konuşurken anlayamayız -ruz diyelim.

Sayın muhıbbim! Sizi türlü meşguliyetleriniz arasında fazla iz'âç etmek için burada susuyorum. Her vakit sizi büyük takdirlerle anan dostunuz:

H. Z. Uşaklıgil

"Son Posta",nın lisan dersleri

(Baştarafı 5 inci sayfada)

Text and translation:

I have a place for a fire in my room.

One stick is across another. (Bir odun diğeri çaprazlama katetmektedir.)

I take a match from a box. A flame is at the end of the match. I will put the match to the sticks and make a fire. The flames of the fire make the dark room bright. Sunlight is bright. The woman, who is old, is on a seat by the fire (İhtiyar olan kadın ateşin yanında bir iskemle üzerindedir). The flames make her warm. The man, whose hands are cold, is at the other side of the fire - place (Elderli soğuk olan adam ocağın öteki tarafındadır.) Smoke from the fire is in his eyes. I am by the fire - place. The fire is not very bright. I put some coal on with fingers. The coal is black. I get a burn, and the pain in my finger is very great. (Bir yanık alırım - bir yerim yanar - ve parmağında ki ıztırab çok büyüktür.)

Exercise: I

Boşlukları doldurunuz:

1. A bright place is not — .
2. The — of a fire are bright.
3. I make a fire with the help of a — .
4. Boys who put their hands in the fire get — .
5. I put — on the fire and they make it bright.
6. I — a cigarette.
7. I — not smoke.

Exercise: II

Who ve whose kelimelerini kullanmak suretiyle aşağıdaki ikişer cümleyi birer cümle ile ifade ediniz:

Bir misal:

a. My sister is young. I do not let my sister go by the fire.
b. I do not let my sister, who is young, go by the fire.

1. The woman is tired. Her eyes are shut.
2. The finger of the baby is in the fire. The baby will get a burn.
3. The girls are happy. They are in the sunlight.
4. The boys have smoke in their eyes. They are brothers.

Tünel biletlerine zam İstanbul elektrik tramvay ve tünel işletmeleri umum müdürlüğünden

3828 numaralı kanunun 9 uncu maddesine ilâve edilen fıkra mucibince «1/Haziran/1941» tarihinden itibaren Tünelin birinci mevki ücretinin «4» kuruşa iblâğ edildiği sayın yolculara ilân olunur. (4238)

Adalar Sulh Mahkemesinden:

Heybeliada'da Bübütl sokağında 3 numarada sakin iken ikametgâhi meçhul Kıyakoya

Hazinenin aleyhine açtığı 130 liralık davasında ikametgâhinin meçhul olduğundan dânen tebligat yapılmış ve muhakeme günü olan 30/5/941 saat 16 da mahkemeye gelmediğinden hakkınızda giyab kararı verilmiş ve bunun ilânı tebliğine ve ilânın neşrinin ertesi gününden itibaren üç gün içinde bir beyanname ile ruhsat tezkeresini aldıkları inhisarlar idaresine bildireceklerdir. (Kibrit inhisarı işletme şirketine aid olup acenteler nezdinde emaneten bulunduğu kayıtlı ve vesikalara tevsih edilen kibritler beyannamelere idhal edilmeyecektir.)

GÖZ DOKTORU Nuri Fehmi Ayberk

Haydarpaşa Nümune hastanesi göz mütehassısı
İstanbul Belediye karşısı. Saat (3) ten sonra. Tel. 23212

Son Posta Matbaası:

Neşriyat Müdürü: Selim Ragıp EMEÇ
SAHİBLERİ: S. Ragıp EMEÇ
A. Ekrem UŞAKLIĞIL

TÜRK ÇOCUĞUNU BESLER TOSUNLATIR

Pirinç, Mercimek, Yulaf, Kornflor, İrmik, Patates, Arpa, Pirinç nişastası, Buğday nişastası vesair hububat unları...

ANA SÜTÜ KADAR KUVVETLİDİR.
Çapamarka Müstahzaratı. Tarihi tesisi: 1915

İstanbul Defterdarlığından

1. — Şeker ve glikozdan alınan istihlak vergisinin artırılmasına dair olan kanun 31/5/941 tarihinde neşredilmiştir.

2. — Bu kanunla:

A) Glikozun alım ve satımı ile işgal edenler,

B) Glikozu imalatında iptidai veya tâli madde olarak kullanılan sınıal müesseseler,

Kanunun neşredildiği günün yani 31/5/941 Cumartesi gününün sabahında ticarethane, mağaza, depo, anbar, fabrika ve imalâthanelerinde şube, acente ve komisyoncuları nezdinde vesair yerlerde bulunan stokların cins, miktar ve sıklığını ve buldukları yerleri gösterir bir beyannameyi kanunun neşredildiği günün takib eden günün akşamına kadar bağı oldukları varidat dairesine vermeğe mecburdurlar. Ancak kanunun neşri tarihinden önce gün Pazar gününe tesadüf ettiği cihetle beyannamenin 2/6/941 tarihine müsadif Pazartesi günü akşamına kadar Galata Balıkpazarında Muamele ve İstihlak vergileri Merkez Tahakkuk Şubesi Şefliğine Beykoz, Sarıyer, Bakırköy ve Adalar kazalarındaki mükelleflerin de bu kazalar malmüdürlüklerine tevdi edilmesi lâzımdır.

3. — Glikozu imalatında iptidai veya tâli madde olarak kullanılan sınıal müesseselerden maksad, bu maddelerden çikolata, tahin helvası, lokum, fondan, şekerleme, karamelâ, akide şekeri, bombon, marmalât, reçel ve emsali maddeleri imal edenlerdir. Sınıal müessese tâbirinde 3843 numaralı muamele vergisi kanununun beşinci maddesinde tarif edilen müesseseleri ifade eder.

4. — 31/5/941 gününün sabahında ellerinde yüz kilodan az glikoz bulunanlar beyanname vermeğe mecbur değildirlir.

5. — Müddeti içinde beyanname vermeyen veya mevcudlarını beyannamelerinde noksan gösterenlere beyannamesi verilmiyen veya noksan gösterilen mevad için tarih olunca vergi, beş kat fazlasıyla tahsil edilecektir.

Alâkadarlarca bilinmek üzere ilân olunur. (4248)

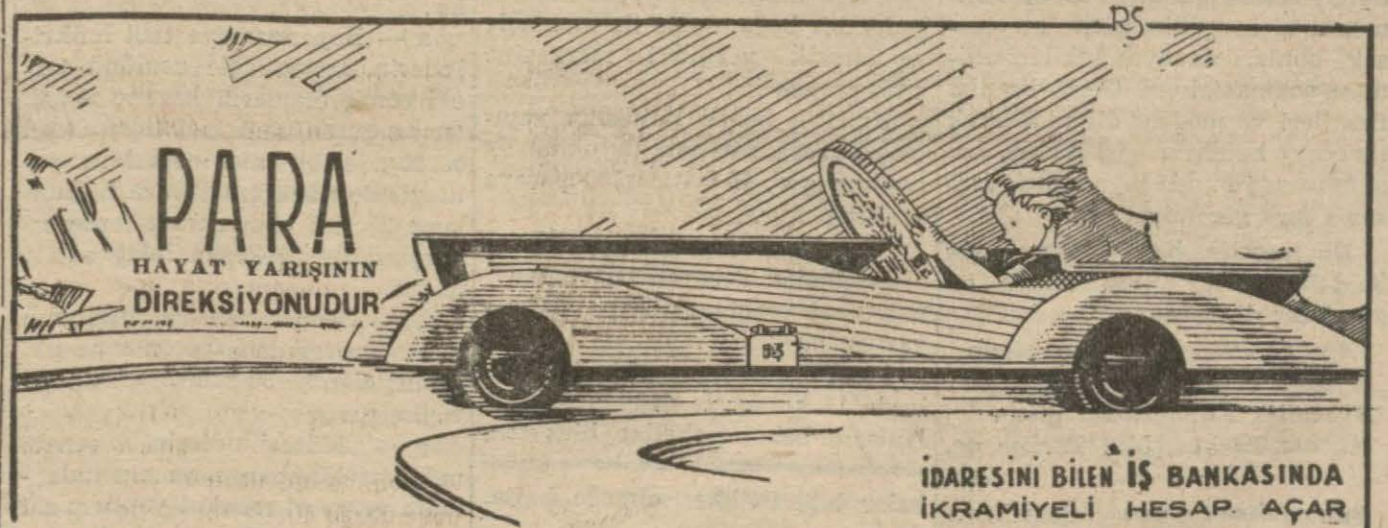
İnhisarlar D. Bakır Baş Müdürlüğünden

Şartnamesi mucibi 941 mali senesi için D. Bakır baş müdürlüğü ile şartnamesinde yazılı idareler arasında «tuz hariç» yapılacak olan umumî nakliyat 15 gün müddetle ve kapalı zarf usulü ile eksiltmeye konulmuştur.

Nakledilecek emtianın muhammen miktarı 2366 ton ve muhammen bedli 64629 lira muvakkat teminatı 4847.17 liradır.

Muvakkat ihale 16/6/941 tarihine müsadif Pazartesi günü saat 14 de D. Bakır inhisarlar baş müdürlüğünde müteşekkil komisyon tarafından yapılacaktır.

Şartnamesi, Ankara, İstanbul, Sirt, Mardin, Bitlis, Malatya ve D. Bakır inhisarlar idaresinde mevcuttur. (4135)

T. İŞ BANKASI

Küçük tasarruf hesapları
1941 İKRAMİYE PLANI

Kesideler: 4 Şubat, 2 Mayıs, 1 Ağustos, 3 İkinciteşrin tarihlerinde yapılır.

1941 İkramiyeleri

1 adet 2000 liralık	— 2000.— lira
3 » 1000 »	— 3000.— »
2 » 750 »	— 1500.— »
4 » 500 »	— 2000.— »
8 » 250 »	— 2000.— »
36 » 100 »	— 3500.— »
80 » 50 »	— 4000.— »
300 » 20 »	— 6000.— »

Emlâk ve Eytam Bankasından

Esas No.	Yeri	Kıymeti	Nev'i	Mesahası	Teminatı
360	Hasköy Sütüce İmrahor	16070 lira	Kârgir	39,85 M2	1697. lira
	köşkü caddesi eski 35		binalı		
	35 mükerrer, yeni		arsa
	183, 185, 187				

Yukarıki izahatı yazılı gayrimenkul peşin para il ve kapalı zarf usulü ile şubemiz satış komisyonu huzurunda satılacaktır.

İhale 19.6.941 Perşembe günü saat 14 dedir. İstekilerin şubemiz emlak servisine müracaatı bir fra mukabilinde alacakları şartname hükümlerine muvafık teklif mektuplarını bildiren gün ve saatte şubemiz satış komisyonuna veya ihale sahane yetişmek suretiyle iğale taahhüdü ile rak postaya vermeleri. (4079)